

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXXII

СІЧЕНЬ — 1987 — JANUARY

Ч. 362

Одумівський Танцювальний Ансамбль „Веснянка“,
на „Кавалькаді“, 1986 р. в Лондоні, Онт.

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

в Канаді:

В. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario
Gregory Hawryluk
18 Meadowbrook Ave.
St. Catherines, Ont., L2M 7H1

Ihor J. Lysyk
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Pentincton, B.C. Y2A 6X3

Vira Kanareisky
6639-43 Rd., Rosemount
Montreal, P.Q. H1T 2R7

В США:

Головний представник
George Smyk
9559 Patton
Detroit, Mich., 48228

Iw. Ivahnenko
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Leonid Jemetz
2941 Amboy Road
Warners, N.Y. 13164

W. Ponomarenko
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Muchajlo Ihnatenko
2 Hamburg — Wandsbek
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

В Австралії:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді
Голова ЦК: О. ПОШИВАНИК

Редагує Колегія:

Л. Ліщина — редактор,
С. Голубенко, Ю. Криволапов,
В. Родак, А. Лисий,
О. Пошиваник, Ю. Смик,
О. Харченко, Л. Павлюк.
Це число редагував: О. Харченко
Адміністратор Зіна Корець

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association — ODUM

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: A. Poszewanyk

5240 N. Le Claire Ace.
Chicago, Ill. 60630, USA

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 15.00 доларів
Ціна одного примірника: 1.50 дол.

В Австралії 10.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 1.20 дол.

В Англії і Німеччині 11.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.25 дол.

В усіх інших країнах Європи 10.00 (америк.)
Ціна одного примірника: 1.00 дол.

В усіх країнах Південної Америки 9.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 75 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 50 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — С. Кузьменко, Богдан Лепкий, Іван Драч, Віра Ворскло, Олександр Де, О. Олександр, Яр Славутич, Грицько Чупринка. Надія Світлична — Різдво в таборах. О. Харченко — Конференція АБН. Нестор Котиполе — Симпозиум НТШ, Валентина Родак — Микола Понеділок, Петро Одарченко — Мовні поради. ПШ — Поет вічноживого вогню правди.

Світлана КУЗЬМЕНКО

СВЯТ-ВЕЧІР

За вікном, на вечірньому тлі,
Сніжна білість легка і лапата.
Ходить свято по білій землі.
Ходить свято від хати до хати.

Перша зірка глядить у вікно,
Як онуків старий наділає
Найдорожчим йому, що давно
Взяв до серця із рідного краю.

Повертаються давні роки
І стають біля нього навколо.
І минуле у вечір такий
Із сім'єю сідає до столу.

Богдан ЛЕПКИЙ

НА РІЗДВО 1915 Р.

Немов далекий, гарний сон
Село ввижається мені.
Хати стоять в вінку сосон
І квіти на шибках вікон
Мороз малює чарівні.

Крізь ківти видно: білий стіл,
Родина при столі сидить,
В кут сніп хилиться у діл
І дідухом прикритий піл
І пісня гомонить.

Старинна пісня! Про похід
В невідомі краї
По шуби, золото і мідь, —
Похід по славу, аж на схід
У теплі вирії.

Старинна пісня! Ніби дзвін
З забутих цвинтарів,
А в ній, дивись, який розгін,
Великий гін, гень, аж над Дін
Окрилених мечів!

І щастя сміх і долі глум,
Розбурханих надій,
А в ній чи чуєш? — грає шум
І гомін предковичних дум,
І зойк розбитих мрій.

Все, що нам снилось колись
У гордім слави сні,
Й пропало, ділося кудись,
Забулося, нараз — дивись!
Вертають нам пісні.

Яр СЛАВУТИЧ

НА РІЗДВО

Матері

Мені приснилась біла паляниця,
Накритий стіл і сонячна кутя,
І понад хатою в лету жар-птиця,
Що ловить зорі й знає майбуття.

Я завжди бачу, — грає сніговія,
І дуб, як сторож, у наметі сів,
А ти стоїш на покутті, як мрія,
Як Божа Мати серед образів.

Сім'я сідає до святого столу,
Де пахне сніп і де п'янить узвар;
З ясної стелі, мов з небес, додолу
Лямпадка ронить сьєво, як жар.

Дзвенить молитва над столом святково,
І на долівці сіно шелестить...
О не забути боговите слово,
Що всім ясило благодатну мить!

Мені приснилась біла паляниця,
Накритий стіл і сонячна кутя...
Нехай навіки спомином іскриться
Той добрий час — на все моє життя!

Грицько ЧУПРИНКА

В РІЗДВЯНУ НІЧ

Розірвались чорні хмари,
Зникли тіні степові,
Десь прокинулись отари
І спокійні вартові.

Мов корона діядема
Світової краси,
Ясна зірка Вифлеєма
Промінь кинула святий.

В шатах ночі блиск пророчий
Все обняв і обгорнув
І в закриті сонні очі
Палом радості дмухнув.

Радість змученого стану,
Дивну зіроньку із зір, —
Щастя, волю довгожданну
І душевний тихий мир!...

Надія СВИТЛИЧНА

РІЗДВО В ТАБОРАХ

Протягом свого 4-річного ув'язнення мені припало тричі святкувати Різдво в умовах Мордовського концтабору для жінок. Дух земляцтва в таборах досить міцний, особливо на свята в'язні згуртовуються за традиціями рідного краю. З моїх землячок на той час було „старше покоління“ не віком, а в'язничним стажем — 25-і 15-річники, такі як Дарка Гусяк, Марійка Пальчак і „молода генерація“ — шістдесятники Ірина Калинець, Стефа Шабатура, Ніна Строката. Десь посередині була Оріся Сенік, що мала за собою 10 років сталінського гарту, а тепер уже вдруге прийшла 1972 року з нами — на 9 років неволі. Вона була найбільшою вигадницею поміж нас і мотором тих незабутніх святкувань.

Офіційно всі свята в ув'язненні — і релігійні, й навіть радянські, чи особливо радянські — відзначають в один спосіб — посиленням конвою і загостренням режиму. Тому в'язні самі стараються вирізняти з сірої маси невідільних днів ті, які вони хочуть, і так, як вони можуть.

Ми починали готуватися до свят заздалегідь, ще з літа. Якщо комусь належалася з дому посилка (їх дозволяють лише з другої половини терміну — раз на рік по 5 кілограмів з обмеженим асортиментом), і все ж, якщо комусь дозволялося дістати ту рідкісну посилку, то для неї замовляли в родичів грамів 30-50 маку, стільки ж горіхів, сушениці, грибів. Це все добре (нехай по пучці, все одно скарб) зберігали до свят. Навіть якщо хтось із нас хворів, того неторканого запасу не чіпали.

Десь днів за 10 до свят починали полювати за пшеничною кашею („крупнокаліберною перловкою“). Якщо діставали таку на обід або на вечерю — не їли, а виносили надвір і морозили. В такому натуральному холодильнику й зберігали аж до свят. Якщо ж приносили ще раз, перед святами, тоді ту заморожену замінювали свіжою. Якщо ж не давали довший час такої каші, то вже юшку з такою крупною напевно приносили — і тоді ми вилловлювали ту крупу з юшки (супу, „баланди“), мили водою і мали...кутю. Зрештою мали традиційних 12 страв, а якщо бракувало до 12-ти — лічили окремо хліб і сіл, узвар і чай.

Напередодні Різдва (за тиждень чи два) старалися пошити рукавиць (це була наша примусова праця) стільки, щоб на Різдво не працювати. Наші попередники і оте згадане „старше покоління“ вже привчили адміністрацію заплющувати, чи бодай приплющувати на це очі.

Наставав Різдвяний вечір. З першою зіркою, як годиться, наша родина сідала за стіл. Цього вечора дошки табірної столу прикрашала вишивана серветка (тепер вона в Ніни Строкатої). Над столом — прикріплена до стіни велика вишивана Різдвяна декоративна закладка, вишита, як і все в бараці,

руками невтомної Орісі Сенік. Сюжетний взір до неї скомпонувала Стефа Шабатура — художниця, яку живцем відірвали від улюблених гобеленів, і вона гамувала тугу за ними, komponуючи взори закладок.

На столі ще була й гілочка сосни завбільшки в долоню (якщо вдавалося крадькома роздобути). прикрашена мініатюрними вишиваними свічечками (знов-таки роботи О. Сенік). Свічечки однакові, але кожна іншого кольору і перед відбоєм ми могли вибрати собі на свій смак. Тепер дві з тих воєсьми свічечок уже в Америці, решта — розсіяні в Сибір, Казахстані, Мордовії. Лише три з них мають бути на Україні. Сподіваюся, що в Різдвяний вечір вони посилають невидимі промінчики до своїх посестер, як і їх власниці.

Табірні страви ми за традицією лишали душам померлих і кликали їх до свого столу нарівні з живими. Часом тяжко було їх навіть розрізнити: загибла Алла Горська була так само в іншому світі, як і наші живі діти й батьки. Наче в Галичевій пісні: Я за мертвими давно вже не плачу — Я ж не знаю, хто живий, а хто мертвий.

Наспівавшись колядок за столом, ми виходили з бараку колядувати сусідам і всім добрим людям — як казала в дитинстві бабуся — всім, „хто в лісі й поза лісом“. Сусіди — це наші побратими Василь Стус і Славко Чорновіл, з якими нас розділяло лише кілька рядів „заплетки“ (колючих дротів і переораних смуг землі), та ще високі паркани, що не давали змоги нам ані побачитися за всі ті роки, ані почутися. Правда, вони нас один раз почули, і то було, власне, на Різдво. Під тим враженням В. Стус написав потім вірша.

Можливо, я створила тут надто ідилічну картину. Може, вона й небула такою насправді, адже були там ще й інші дійові особи: озброєний конвой на „вищі“, наглядачі, які в усьому вбачали порушення режиму, і стукачі, які крутилися тут-таки, поміж нами. Але те все відсіялося з пам'яті, як полова — лишилося те, що становило нашу суть: спільний настрій, спільна радість і спільні біди — все на отому вишиваному чотирикутнику, як на долоні.

Різдво 1975 року відмінне, бо з нашого столу майже всіх порозвозили по карцерах та ПКТ (табірних тюрмах): 10 грудня 1974 року ми оголосили страйк. У той Різдвяний вечір я була сама в холодній порожній камері Яваського карцеру. Замість столу в тій камері прибито вузьку дошку, замість стільця — вкопано стовпчики. В куті велика „параша“, на стіні припнуті на замок нари, які відчиняли, тобто опускали дошки тільки на ніч.

**ДОПОМОЖІТЬ нам зробити ОДУМ
ще більш корисним українській
громаді!**

О. ХАРЧЕНКО

КОНФЕРЕНЦІЯ АБН

У Торонті у днях від 20 до 22 листопада 1986 року відбувалася Міжнародна Конференція Антибольшевицького Блоку Народів, під гаслом — „Кампанія за Свободу“. Конференція проходила в розкішнім готелі Голідей Інн, в центрі міста. На сцені у конференційній залі тридцять три національні прапори свідчили про політичне об'єднання великої сім'ї поневолених і вільних народів. Конференція показала, що поневолений Український Народ має справжніх союзників, в Азії, в Африці, в Центральній і Північній Америці та в Європі. У конференції взяли участь: представники Афганістану, Альбанії, Анголи, Вірменії, Болгарії, Білорусії, Хорватії, Куби, Естонії, Етіопії, Угорщини, Лаосу, Литви, Латвії, Мозамбіку, Нікарагуа, Польщі, Румунії, Словакії, Словінії, Туркестану, України і В'єтнаму.

Дивно, що Україна впала першою жертвою загарбницької політики Червоної Москви, а сьогодні між українцями у Вільному Світі ще продовжується дискусія — як правильно сказати — радянський чи советський? А от деякі африканці, побувши всього декілька років під комунізмом московського гатунку — советську тюрму народів називають — „Імперією червоного російського фашизму“, як заявив представник Етіопії Йонас Дереса на прес-конференції, що відбулася в рамках Конференції АБН, у п'ятницю 21 листопада, для англомовної преси. Офіційно прес-конференцію відкрила і керувала нею Леся Шимко — член організаційного комітету Конференції АБН.

Ця міжнародна організація — Антибольшевицький Блок Народів — була створена 1943 року, наприкінці Другої світової війни, у Східній Європі. Тоді це об'єднання поневолених народів поставило собі за мету боротися проти двох тираній, а саме: проти фашистської Німеччини та проти комуністичної Москви. АБН прагне до повалення тоталітарних режимів і створення незалежних самостійних демократичних держав. Після Другої світової війни, коли імперіялістична Москва окупувала половину Європи, а потім при допомозі різних махінацій встановила марксистські режими в Азії, Африці і Центральній Америці — АБН став політичним союзом поневолених народів, які намагаються здобути моральну і матеріальну підтримку Вільного Світу, у боротьбі за своє визволення. Свою діяльність АБН веде під гаслом — „Свобода Народам — Свобода Людині!“ — що є альтернативою термоядерній війні і тиранії на нашій планеті. В центрі уваги учасників Конференції є закордонна політика західних урядів, яка повинна базуватися на принципі неподільності понять — „Свобода, Справедливість і Мир“. У світі доти не буде миру, і роззброєння, доки одна половина людства живе на волі, а друга половина людства живе в рабстві!“ — сказала на закінчення своєї заяви Леся Шимко.

У прес-конференції взяли участь: президент АБН — Слава Стецько; експерт з питань психологічної війни зі сходом — Бертіл Гагман, який на конференції репрезентував Європейську Раду Свободи; директор Фундації Прихильників Вільного Мозамбіку; згаданий уже Голова Фундації Допомоги Етіопії Йонас Дереса; представник антимарксистських повстанців Нікарагуа — Маріо Калеро та Голова Канадського Відділу АБН — Орест Стеців.

Відповідаючи на питання журналіста — Як АБН розглядає можливе поширення торговельних відносин між Заходом і Російською Червоною Імперією? — президент АБН Слава Стецько сказала: — „Трагедія поневолення Москвою народів полягає в тому, що ми — поневолені народи — намагаємося повалити совето-російську імперію, а Захід постійно її рятує. Та імперія сидить на вулкані. Економіка імперії перебуває в жалюгідному стані. П'ятирічні плани не виконуються у всіх так званих національних республіках... Україна, яка була годувальницею царської імперії — тепер сама напівголодна. А після катастрофи в Чорнобилі, в Україні може виникнути такий голод, як той, що Москва створила в Україні в 1933 році. Економіка сателітних комуністичних держав теж у занепаді, але ті країни є більш відкриті для західних журналістів, а тому журналісти можуть легко дізнатися про дійсний стан економіки в тих країнах. У всіх інших Країнах Третього Світу помітний прогрес, тоді як у поневолених Москвою країнах помітний тільки регрес в економіці. Помилка західних урядів полягає в тому, що вони, Західні уряди — допомагаючи комуністичним режимам вийти зі скрутної ситуації, думають, що вони допомагають населенню тих країн. Навпаки, якби західні уряди не допомагали комуністичним режимам, тоді ті режими були б примушені давати концесії своїм громадянам, тому що в тих країнах зростало б незадоволення. На нашу думку, Захід не повинен допомагати нашим ворогам. Ми не сподіваємося, щоб Захід пішов війною проти Російсько-Советської Імперії, але якби Захід припинив допомогу, збільшилися б шанси на розвал імперії“. — сказала Слава Стецько. До речі, російський народ вона теж вважає поневоленим Московською тиранією.

Протягом трьох днів учасники конференції за слухали звіти про міжнародну діяльність АБН, про діяльність різних прихильних до АБН незалежних організацій, Світової Анти-комуністичної Ліги, Канадської Коаліції за Мир при Допомозі Сили, та про визвольні війни проти Червоної Москви, що відбуваються в Афганістані, Нікарагуа, Етіопії, та в інших частинах світу.

Пишучи ці рядки майже місяць після події — для січневого числа „Молодої України“ — маю враження, що українська преса на своїх шпальтах належно не відмітила Міжнародної Конференції АБН. Українська громадськість у Канаді була обурена з того приводу, що на 15-ім Конгресі Українців Канади серед доповідачів не було ані жодного федерального міністра, ані прем'єр-міністра. Проте про 15-ий Конгрес українська преса чимало писала, а крім того Централя КУК видасть окрему книгу про ту подію. Тут слід нагадати, що в рамках Конференції, на бенкеті були прочитані привіти від прем'єр-міністра Браєна Малруні та від президента США Рональда Регена. Привіт від американського президента присутні на бенкеті, сприйняли гучними оваціями. На прийнятті у Провінційній Легіслятурі (Квін'с Парк), до учасників конференції привіт виголосив федеральний міністер достойний Дейвід Кромбі, (Секретері оф Стейт), якого присутнім представив господар прийняття посол Юрій Шимко. Торонтські українці пригадують Дейвіда Кромбі, одягненого в українську сорочку, під час вшанування сімох мільйонів жертв голодомору в Україні 1933 року — з приводу 50-ліття Українського Голокосту. І цього разу Дейвід Кромбі знайшов час і причину, щоб взяти участь у Міжнародній Конференції АБН, і сказати своє слово. Честь йому за це і хвала.

Конференція тривала всього три дні, які були заповнені тематично пов'язаними сесіями і доповідями. Немаючи можливості переповісти доповіді, запити і дискусії, які мали місце на Міжнародній Конференції подаю лише назви доповідей і прізвища доповідачів: Президент АБН Слава Стецько — Звідомлення про міжнародню діяльність АБН; Лі Белінджер — Діяльність Фондації Консервативної Акції у США; Степан Олесків — Національні проблеми в Червоній Армії; доктор Анатолій Бедрій — Національне визволення народів під советською займанщиною; Окрема сесія вшанування пам'яті Ярослава Стецька — основоположника і президента АБН протягом сорока років; Висвітлення кінофільму „Жнива Розпачу“; Володимир Зарицький — Заворушення в Європі та в Центральній Азії; Габіб Маяр — Війна проти советської окупації в Афганістані; Нгуен Ван Чук — Визвольна війна у В'єтнамі; генерал Ванг Пао — Визвольна війна в Лаосі; Йонас Дереса — Боротьба проти Комуни в Етіопії; Артур Віленкулу — Визвольна війна проти комунізму в Мозамбіку; Маріо Калеро — Боротьба за звільнення з-під комунізму в Нікарагуа; полковник Браєн Макдоналд — Оборона і визволення; журналіст Ерик Марголіс — Тероризм у Вільнім Світі і советський зв'язок; Бертіл Гагман — Совето-російська політична війна проти Заходу; письменник Іван Коляска — Роля комуністичних партій на Заході; представник Американського Інформативного Агенства Герберт Ромерштайн — Советська підривна діяльність на Заході — фальшування документів та інші аспекти дезінформації;

доктор Моріс Тагвел — Советська маніпуляція руху прихильників миру на Заході; посол до Британського Парляменту — Оборонний Союз НАТО і поневолені народи; Роман Зварич — Атомна катастрофа в Чорнобилі та її наслідки; Богдан Федорак — Поневолені народи — головне питання світової політики. Мені здається, що згадані теми і назви доповідей говорять самі за себе. Сесіями керували (були модераторами): Ігор Брода, Микола Чиповський, Володимир Чопівський, Марек Матушевський, майор Петро Содол, професор Ярема Келебай, Орест Стеців.

У резолюціях, що їх схвалили на Конференції АБН — засуджується заграбницьку політику Совето-Російської Імперії, та закликається до створення на Заході нових радіо-передач, щоб на коротких хвилях інформувати населення мовами поневолених Москвою народів, і таким чином допомогти тим народам у їхній боротьбі за своє визволення.

Назагал Конференція пройшла з великим успіхом. Похвальним є те, що серед присутніх на Конференції було багато української молоді, а також і те, що на окремих сесіях міжнародної конференції виступали українці — як доповідачі або як присутники окремих сесій, а той факт, що в конференції взяли участь генерали і дипломати воюючих проти Москви держав — робить цю конференцію актуальною світовою подією...

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road
Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслугову
2. Вкладає і фінансує нові печі ("форнеси")
3. Вкладає прилади до звозчування повітря ("гіюмідифайрс")
4. Все фінансуємо на догідні сплати

— 24-годинна обслуга —

ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕНЬ І ВНОЧІ:
232-2262

Свої рахунки можете платити безкоштовно у Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.

Провадимо також власні бензинові станції під назвою SIPCO. Просимо наших відборців заїжджати до наших SIPCO і наповняти авта бензиною.

Іван ДРАЧ

КРИЛА

Новорічна баляда

Через ліс — переліс

через море навкіс

Новий рік для людей подарунки ніс:

(Кому — шапку смушеву,
кому — люльку дешеvu.

Кому — модерні каскети,
кому — фотонні ракети.

Кому — солі до бараболі,
кому — три снопи вітру в полі.

Кому — пушок на рило,
а дядькові Кирилові — крила.)

Був день, як день і раптом — непорядок.

Пробивши вату, заряхтіли радо.

Куфайку з-під лопаток як ножем прошило.

На сонці закипіли сині крила.

Голодні небом, випростались туго.

Ковтали з неба синє мерехтіння,

А в дядька в серці — туга,

А в дядька в серці — тіні.

(Кому — долю багряну,

кому сонце з туману,

Кому — перса дівочі, кому — смерть серед ночі,

Щоб тебе доля побила,

а Кирилові, прости Господи, — крила.)

Жінка голосила: „Люди, як люди.

Їм доля маслом губи змастила.

Кому — валянки,

кому — пігулки од простуди.

Кому — жом у господу,

а цьому гаспиду,
прости Господи, —

крила?!“

Так Кирило до тямі брів,

І, щоб мати якусь свободу,

Сокиру брусом задобрив

І крила обтяв об колоду.

Та коли захлинались сичі,

Насміхались зорі з Кирила,

І, пробивши сорочку вночі,

Знов кипіли пруженисті крила.

Та Кирило з сокирою жив,

На крилах навіть розжився —

Крилами хату вишив,

Крилами обгородився.

А ті крила розкрили поети,

Щоб їх муза була небезкрила,

На ті крила молились естети,

І снилося небо порубаним крилам.

(Кому — нові ворота,

кому — тонну підлоти,

Кому — сонце в кишеню,

кому — дулю дешеvu,

Щоб тебе доля побила,

А Кирилові — не пощастить же
отак чоловікові! — крила.)

Нестор КОТИПОЛЕ

СИМПОЗИУМ НТШ У 800-РІЧЧЯ НАПИСАННЯ

„СЛОВА О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ“

У неділю 14-го грудня 1986 року, Наукове Товариство імени Тараса Шевченка в Торонті влаштувало симпозиум, присвячений 800-річчю написання світової слави ліроепічного твору „Слово о Полку Ігоревім“. Симпозиум відбувся в Інституті Святого Володимира в Торонті. Залю Інституту виповнила по береги добірна українська публіка, в тому числі й українські студенти,

Доктор Володимир Мацьків, відкриваючи симпозиум, зупинився над історією знайдення рукопису „Слова“. Він ствердив також, що більшість російських учених уважала колись „Слово про Ігорів Похід“ — перлиною давньо-руської літератури. Пізніше, все більше російських літературознавців почали уважати цей твір — епосом російського народу. Сьогодні, більшість радянських учених, у тому і всі радянські українські вчені вважають цей твір спільним для так званої триєдиної Русі: України, Білорусі, і Росії. Однак, на міжнародньому форумі, російські радянські літературознавці пропагують „Слово“, як перлину російської літератури і саме в тому дусі ЮНЕСКО (відзначило ювілей) 800-річчя Слова о Полку Ігоревім.

Тим часом, українське незалежне літературознавство завжди уважало „Слово“ — твором давньої української народної творчості. На жаль, — продовжував доктор Мацьків, — цей твір намагаються присвоїти собі наші північні сусіди.

Доктор Олександра Копач зробила загальне порівняння „Слова о Полку Ігоревім“ із давніми билинами — тобто циклями епічних творів, які виникли на базі давньої культури і лицарського побуту Київської Русі. Доповідачка прийшла до висновку, що „Слово“ — виникло на реальному історичному ґрунті і в ньому майже немає елементів фантастики, як у билинах. Крім того поетика „Слова“ дуже багата своїми влучними і цікавими порівняннями, метафоричною мовою, поетичною лексикою і весь твір витриманий у суворо ритмізованому стилі мови. Крім того — „Слово“ надихане багатством емоцій і настроєвістю — і тому цей твір справедливо зараховують до ліроепічних творів, тоді, як билини складені в ключі давніх лицарських епічних розповідей.

Працівниця Торонтської університетської бібліотеки, Любомира Пендзей, влаштувала з приводу симпозиуму багату виставку української та іншомовної критичної літератури про „Слово о Полку Ігоревім“ і видання цього твору в різних мовах. На виставці показано було понад 400 праць і окремих видань „Слова о Полку“, серед них — багато рідкісних. Крім того, у своїй доповіді, Любомира Пендзей схарактеризувала окремі етапи видавань твору і видавань критичної літератури, від початку

19-го століття до наших днів і розповіла про те, що з приводу ювілею 800-річчя „Слова“ зроблено було цього року в Україні, зокрема у Новгороді Сіверському, в Путивлі, в Чернігові та в інших українських містах, які безпосередньо пов'язані з виникненням цього безсмертного твору української середньовічної літератури.

Магістер Аріядна Стебельська у своїй доповіді порівняла „Слово о Полку Ігоревім“ із французьким епосом — Піснею про Ролянда, і частково з Піснею про Нібелюнгів. Доповідачка підкреслила, що Пісня про Ролянда — це дуже деталізований і розтягнений у безконечність твір французького середньовіччя. Один із списків тієї Пісні, що зберігається у бібліотеці собору Святого Марка у Венеції — нараховує приблизно шість тисяч 500 рядків. У цьому творі немає ні конденсації дії, ні продуманості й поетичності слова, всі описи боїв подібні одні до одних і всі вони подані за тією ж самою схемою. У творі давньої французької пісенності багато натуралізму, навіть брутальності, а тим часом — у давньому українському епосі — трагічний бій князя Ігоря Святославича і зображення інших боїв подані у вискомистецькій формі коротких описів, але дуже насичених і зворушливих із використанням порівнянь з явищами хліборобського побуту українських селян: — орання поля і засівання кістьми, молотіння снопів харалужними мечами, чи порівняння з кривавим пиром.

Аріядна Стебельська звернула увагу на тропіку та на інші засоби поетичної мови „Слова о Полку Ігоревім“: багатство афоризмів, свіжі порівняння. — все це допомагає у високій мистецькій формі відтворювати атмосферу швидкої дії в творі і підносить тонус високого напруження емоцій. Тим часом — у Пісні про Ролянда помічається велику вбогість цих елементів високої поезії.

Доповідачка схарактеризувала також досконалу і до деталей продуману композицію „Слова о Полку Ігоревім“ та для контрасту — вказала на безладне накопичення майже тотожних описів боїв у давньому французькому епосі і відсутність у тому творі будь-якої продуманої композиції.

Аріядна Стебельська, яка є автором монографії про поетику проповідей Кирила Турівського — відомого релігійного письменника і проповідника Київської Русі-України. Вона відмітила, що у „Слові о Полку Ігоревім“ є багато поетичних прийомів, фразеологічних зворотів та риторичних засобів, якими часто користувався і Кирило Турівський. Цей факт вказує на те, що в літературі Київської Русі-України існувала, або одна школа, або подібні літературні традиції, що їх український учений Дмитро Чижевський назвав декоративним стилем українського візантизму.

Ще одну порівняльну доповідь прочитав доктор Олег Романишин: — про еспанського епічного героя Ель Сіда і його боротьбу з маврами, яка остаточно призвела до перемоги християнської Іспанії над ісламськими поневолювачами народів Піренейського півострова.

Доповідач вказав на декілька подібностей, однак підкреслив, що у піснях про Ель Сіда переважають релігійні мотиви, а в „Слові о Полку Ігоревім“ — дуже слабо відбилася релігійна тематика.

Доктор Романишин вказав також на подібності ідейної концепції обох епосів і пройшов до висновку, що це впливало з феодальної системи і з тогочасного розуміння таких понять, як нарід, держава, оборона країни перед невірними, розмежування світської і церковної влади тощо.

І на закінчення симпозіуму — доповідь прочитав Орест Павлів з Монреалю про український характер „Слова о Полку Ігоревім“. Доповідач зупинився на декількох фонетичних і морфологічних властивостях мови твору, які незаперечно вказують на те, що цей світової слави твір постав на українському мовно-культурному ґрунті.

Орест Павлів ствердив, що невідомий автор „Слова“ часто вживав форми другого пом'якшення приголосних: г, к, х на: з, ц, с, так звана друга паляталізація, якої російська мова **взагалі не знає**. Наприклад: Беріг — на березі, ріка Неміга — на ріці Немизи, стяг — стязи ітд.

Доповідач ствердив також, що невідомий автор дуже послідовно вживав кличного відмінка в усіх іменниках, а це також одна із головних властивостей саме укарїнської мови, а не російської. Наприклад: О, Бояне! Ігоре Святославичу! красний Романе Мстиславичу! О, вітре, Вітрило! ітд.

Далі, О. Павлів зупинився на цілому ряді лексем і фразеологічних висловів „Слова“, які й досі мають прямі відповідники в сучасній українській мові, або в різних українських діалектах, чи збереглися в українських народних піснях, у колядках, щедрівках, голосіннях та в інших творах української народної пісенності. Багато дослідників „Слова“, не знаючи, чи нехтуючи українською мовою — часто приходили до дивовижних висновків, або визнавали незрозумілі їм місця „темними“, а насправді — ключ до розв'язки тих неясних висловів захований в українській мові, у звичаєвості та в побуті українського народу.

Доповідач звернув також увагу на подібність поетики „Слова“ до поетики пізніших українських дум і уважає, що „Слово“ є типовим зразком твору перехідного етапу від давніх циклів билинної української епічної поезії до нового типу ліро-епічної творчості, що так буйно розквітла на українському ґрунті декілька сторіч після постання „Слова о полку Ігоревім“, у формі українських, козацьких дум.

N. - J. SPIVAK LTD.

1158 Wonderland Road

LONDON, ONTARIO

N6L 1A6

(PRE-MIX CONCRETE)

Валентина РОДАК

МИКОЛА ПОНЕДІЛОК

Доповідь була прочитана 31 січня 1986 р. на вечорі, присвяченим пам'яті письменника й гумориста Миколи Понеділка з приводу десятиліття його смерті. Вечір описала О. Глібович в журналі „Молода Україна“ ч. 354 за квітень 1986 р.

„Вітаю Вас на всіх соборних язиках — отож кажу вам — і доброго здоров'я, і доброго вечора, і цілую руці, і моє вшануваннячко, і слава Ісусу, і сервус, і драстуйте, і ‘гав ду ю ду’, і дай Боже витримати! Отож всіма українськими язиками вас вітаю і всілякого добра бажаю.“ Отакими словами привітав би Вас, невисокий, молодий чоловік з коротко підстриженим волоссям та з ясною усмішкою на устах, якого не треба б представляти, бо хто з слухачів не знав чи не чув про Миколу Понеділка? Покійного, пам'ять якого вшануємо сьогодні в 10-ту річницю смерті, знала вся українська громада у вільному світі. Знала вона його як письменника зі своїм оригінальним стилем, своїм власним способом вислову і багату, барвисту та цікаву мову; знала його як сатирика і обдарованого гумориста та як актора і незрівняного декляматора, який міг сам виповнити, на пам'ять, всю програму вечора мистецьким читанням своїх творів.

„Я ніколи не повірив би, що одна людина може цілий вечір тримати повну залю людей у такій напрузі. Ви — український Боб Говп, тільки що Говп читає те, що йому напишуть, а ви читаете свої власні речі“, завважив письменник Юрій Стефанік-Клиновий на першому авторському вечорі Миколи Понеділка в Едмонтоні в 1962 році. Це не було диво, бо в особі Миколи Понеділка „Ми мали оповідача про нашу сучасну дійсність, який з великою щирістю і життєвою правдою змальовував навколишнє життя і дав яскраві переконливі образи. Хто тільки раз чув деклямацію Миколи Понеділка на сцені, то читаючи якубудь його новелю і не знаючи автора, побачить в ній письменника Миколу Понеділка. В тому і полягала широка популярність автора укарїнської спільноти США й Канади“ (Юрій Л-Кий, збірка про любов до Рідного краю, Укр. голос, 13.05.1970).

Сатирик був і гуморист,
Яких на світі — не багато.
Сам Бог йому такий дав хист:
Бо серед будня, як і в свято,
Де лише міг, серед людей —
Він завжди був. Святих ідей:
Братерства, єдності й любови
Спішив навчати. В кожнім слові
Звучала щирість, простота —
Якої, в наші дні, — так мало...

О. Олександр

„На свіжу могилу Миколи Понеділка“

Популярність письменника полягала ще в тому, що Микола Понеділок був великим українським патріотом, що безмежно любив свою Україну і ця любов і туга за нею були йому надхненням у письменницькій діяльності.

„Нема де правди діти, ми за своєю землею стужилися. Три роки, як покинули її, і ми з думкою про неї лягаємо, нею у снах маримо, вона нам у ранковій імлі вирізьблюється — ввижається, коротко — вона завжди в наших серцях навечно зберігається“, писав він, а про свою тугу, Микола Понеділок висловлювався ось як:

... нарешті ми удвох у вузькій кімнаті. Я і моя пані, моя хороша, нерозлучна супутниця. Вона безшумно виринає з темного кутка, нечутно сідає біля мене, зазирає мені у вічі і своїми ніжними та свіжими долонями пестить мені душу... Вона мені допомагає воскресити те, що призабулося, що часом, мов попелом, присипалося, при-трусилося...

Моя справді шановна пані... Моя хороша ТУГА. Свою тугу Микола Понеділок також підкреслює у своїй автобіографії:

... А все тут на чужині лише одна четвертина мого ества перебуває, решта ж мене лежить у моему селі, десь там біля моєї хати, з якої, може, вже й слідів за бур'янами не впізнати.

Цю тугу за рідним краєм та любов до нього він описує в нарисі „О, не будить мене...“ яке він присвятив світлій пам'яті Іванові Багрянному.

Микола Понеділок народився на Херсонщині 1922 р. в родині заможного господаря. Маючи всього 11 років, він пережив із своїми рідними часи страшного голоду. Згадуючи ті дні, він казав, що сам ходив худіший від власної тіні, а про батьків і чотирьох сестер нічого й казати. Вони були, до-слівно, як із хрестів зняті. Після закінчення середньої школи (1939 р.) Микола Понеділок учився в Одеському університеті, а від 1944 р. був на еміграції в Німеччині. Від 1949 р. проживав у США.

Свою літературну кар'єру почав ще в 1947 р., коли Григорій Костюк, редактор Літературного додатку „Українських вістей“ в Новому Ульмі, вмістив на сторінках того додатку його оповідання „Чорна хустина“, яка опісля ввійшла до збірки „Говорить лише поле“ (1962 р.), Понеділок також перекладав на українську мову твори німецьких і французьких драматургів і працював як автор і драматург у двох українських театрах під керівництвом Володимира Блавацького і Йосипа Грняка.

Працьовитість Миколи Понеділка треба подивляти. За своє трудолюбиве життя він написав три п'єси „Знедолені“, „Лейтенант Фляєв“, „А ми туо червону калину“; чимало різних оповідань, нарисів — фейлетонів, спогадів та гуморесок, які друкувалися в різних еміграційних журналах, альманахах і часописах; видав сім книжок оповідань і повістей (остання видана Об'єднанням письменників „Слово“ після його смерті); а поза тим виступав на літературних вечорах та культурно-розвагових ім-

презах майже у всіх більших містах Канади й США. Він був постійним співробітником журналу гумору і сатири „Мітла“ в Буенос-Айресі і щоденника „Свобода“; деякий час працював у „Голосі Америки“. З 1955 року працював в одній з найбільших американських книгарень у Нью-Йорку, в слов'янському та німецькому відділах.

Як письменник, Микола Понеділок має за собою поважний літературний дорібок. Дві перші збірки гумористичних оповідань — „Вітаміни“ 1957 р. і перевидана 1966 р. та „Соборний борщ“ 1960 р. відзеркалюють початковий період його літературного розвитку. В цих оповіданнях Понеділок, за словами Юрія Тиса („Про автора і його твори“ з „Вітамінів“), „щиро і не злобно сміється з людських типів, з їхніх егоцентричних вдач і примітивних навиків, а з тим примушує нас сміятися і — призадуматися над світом, що нас окружає і над нами самими“, а Вадим Сварог на перше видання „Вітамінів“ писав, що поява „Вітамінів“ безперечно позитивна подія в нашому літературному житті — особливо, коли ми візьмемо на увагу, як нам потрібна нині доброякісна гумористика, і як її у нас зовсім мало.

Наступна збірка Понеділка, що появилася в 1962 році під заголовком „Говорить лише поле“ накладом видавництва „Гомін України“ в Торонто знайшла дуже позитивну оцінку збоку критики і читачів:

„Коли дотепер ми бачили усміхнене лице письменника в його гуморесках і сатирі, то інше враження нас огортає, коли читаємо збірку 'Говорить лише поле'. Тут Микола Понеділок виступає як талановитий автор ліричного жанру. І тут він вже не сміється, а за ним і в нас наступає зміна настроїв“ — писав Іван Вараниця у вступному слові „Про автора і твір“ до збірки „Говорить лише поле“. У коротенькому вступі до збірки, яка є виявом щирої любові і пошани до землі української і до її людей, автор признається що він прив'язаний до поля як рідний син до матері.

... ти пречарівне поле... Ти сильне... І цілюще. Коли хто втомлений, знеможений — хай іде і падає на твої зелені груди. Хай відсвіжається і сили набирається. Як хто слабує — хай спішить до тебе... І тобою хай любується... й лікується... Як хто тягар на душі має — нехай несе до тебе... І там, на твоїх розлогих гонах, його скидає...

У новій книжці „Смішні сльозини“ (1966 р.) Понеділок вертається до гумористики, до сміху. Але це, як вказує сама назва книжки, своєрідна, душевним болем і тугою переплетена. „Щирим ліричним елементом, співчуттям до людей і їх долі, справедливим гнівом — обуренням, сатирою на міщанські і дріб'язкові навиків і поведінку деяких одиниць пройнята ця збірка. В оповіданнях Микола Понеділок майстерно об'єднує дві протилежні емоції: радість і смуток. В одному з цих оповідань „Зневажений скарб“ письменник возвеличує українську мову, її красу, і радість його немає меж, особливо до

тих людей що нею говорять, але почувши що за сценою ті самі особи розмовляють різними мовами тільки не українською, він падає у відчай:

„О, як ви всі наповнену радістю і гордістю душу мою одним помахом розпанахали навпіл!

О болю мій... О слово ти моє...

І я із скарбом знеціненим, зневаженим своїм попрямував додому“.

За його власним висловом, рідна мова це частина України, це наш найбільший скарб: „Здається, наче хтось узяв золоте кропило, вмочив його у росу рідну і щедро покропив мені усередині“.

П'ята збірка новель і нарисів з поетичною назвою „Зорепад“ також видана в Торонто, накладом видавництва „Гомін України“ 1969 року. У тих оповіданнях письменник прагне, щоб авторитет і досвід старшої людини переймала молодь, щоб і вона любила свою землю і свій народ. „Повість 'Зорепад' і інші твори, що входять у збірку, це величний гимн утраченої батьківщини, один з найдзвінкіших у нашій еміграційній літературі“ писав у той час письменник Юрій Стефанік.

Чотири роки після видання „Зорепаду“, себто 1973 року, вийшла збірка „Рятуйте мою душу“. Дія повісти відбувається в таборах Ді-Пі і має дуже сильні автобіографічні нотатки.

Остання збірка „Диво в решеті“ — посмертна. Видана вона рік після смерті Миколи Понеділка Об'єднанням українських письменників „Слово“ 1977 року. В ній, крім оповідань, гуморесок і спогадів, вміщено Понеділкові рецензії, репортажі, фейлетони і промови. Треба згадати, що „Смішні сльози“ і „Рятуйте мою душу“ видало видавництво „Свобода“, в якій Понеділок був співробітником. Кожна збірка письменника була прикрашена ілюстраціями видатних українських мистців: Едвардом Козаком, Галиною Мазепою і Борисом Крюковим.

Микола Понеділок, як вже згадано, здобув широкую популярність серед української спільноти США й Канади через свої виступи, але він також належить до тих українських письменників, які мають серед читачів особливу популярність. „Про самого Миколу Понеділка написано багато, багато більше, ніж про будь-якого іншого видатного українського письменника на еміграції. Ось неповні дані того, що написано про нього: про першу збірку його оповідань „Вітаміни“ (1957) появилася 20 рецензій, про другу, „Соборний борщ“ (1960), — 13 рецензій, про третью, „Говорить лише поле“ (1962), — 6, про четверту, „Смішні сльозини“ (1966), — одинадцять; разом коло півсотні рецензій. Крім того, з приводу літературних вечорів письменника, отже посередньо і про його творчість, появилася в українській періодиці коло 25 статейок, а так собі, без окресленої причини, ще яких 15 статей і критичних нарисів. Можна ще додати, що вінніпезький „Український голос“ у своєму додатку „Література і мистецтво“ присвятив Понеділкові окрему сторінку, честь, якою редакція наділює клясиків української літератури.

НА СВІЖУ МОГИЛУ

Коли б усі ці статейки, статті, звіти, рецензії і критичні нариси надрукувати окремою книжкою, то вийшов би товстий том, напевне товстіший, ніж один том Понеділкових оповідань. Згадана скорочена цитата взята зі статті „Два обличчя Миколи Понеділка“ Юрія Клинового з 1968 року і надрукована у його збірці „Моїм синам, моїм приятелям“:

Микола Понеділок упокоївся в неділю 25-го січня 1976 року на 54-му році життя, і хоч було відомо, що він хворів на важку недугу, яка відновилася після операції в 1975 році, вістка про його смерть до глибин потрясла українську громаду. Похороном св. п. Миколи Понеділка зайнялися його близькі друзі. Похорон відбувся в суботу 31-го січня 1976 року, в українській православній церкві св. Тройці в Нью-Йорку, парафіяном якої був покійний. Поховали його в українським пантеоні в Бавнд Бруці. Панахиди, величавий похорон, і участь духовенства обох церков свідчили пошану і любов до письменників, друга і людини з українською душею і серцем. З його передчасною смертю українська громада і українська культура пережили велику і болючу втрату.

В одній доповіді, шановні присутні, тяжко описати ціле життя і творчість письменника, але сподіваюсь, що насвітлила Вам і пригадала деякі цікаві і важливі моменти в житті улюбленого нам усім письменника і гумориста св. п. Миколи Понеділка.

Дехто з присутніх може спитати. „А яке відношення до ОДУМ-у мав покійний, що йому члени редакційної колегії журналу „Молода Україна“ присвятили вечір“. Відповідь така: Микола Понеділок був невід'ємним конферансьє численних зустрічей і концертів ОДУМ-у; він мав багато друзів-одумівців в США й Канаді і ті, що в Торонто з пошаною до нього і до його праці влаштували цей вечір; його оповідання та уривки з нарисів друкувалися на сторінках нашого журналу, згадати бо хоч і перше число 1953 року в якому була надрукована його драма „Лейтенант Фляєв“.

Немає нашого Миколи...
Так передчасно відійшов!
Вже не почуємо ніколи
Його розважливих розмов.
Пером земля Тобі хай буде!
А ми — ніколи не забудем:
Нераз помолимося в тиші
За вічний Спокій для Душі.

О. Олександр

„На свіжу могилу Миколи Понеділка,,
1.02.1976

Вже більше не смішні сльозини...
Нестало друга вже Миколи —
Непересічної Людини
На цьому світі... Вже ніколи
Його не буде поміж нами
З такими щирими словами.

В його просторій натурі щирій
Злилися дві душі. У мирі
Вони сміялися сльозами.
Соборність ширили. Борщами
Всіх годував він і єднав —
Аби з нас кожен теє знав,
Що то чужі нас поділили, —
Щоб єдності не мали й сили.

Сатирик був і гуморист,
Яких на світі — не багато.
Сам Бог йому такий дав хист:
Бо серед будня, як і в свято,
Де лише міг, серед людей —
Він завжди був. Святих ідей:
Братерства, єдності й любови
Спішив навчати. В кожному слові
Звучала щирість, простота —
Ота душевна чистота,
Якої, в наші дні, — так мало,
Як на горобчикові сала...

Самітний був. І жив він так,
Як той Оноре де Бальзак.
Не спав ночами... Попивав
Лиш каву. І писав, писав.
А тому — хоч не довго жив,
Велику спадщину лишив.
Книжок він написав багато.
До того мав великий хист.
Але: хто зможе прочитати,
Як він — артист і гуморист?!
Ім'я, по-батькові у нього —
Якраз, як в Гоголя давнього
Уміли розсипати сміхом:
В обидві жмені, повним міхом.

Він вийшов з-під сільської стріхи,
Ще молодим у світ пішов.
Для себе мало мав потіхи,
А для людей завжди знайшов.
Всіх розважав він і навчав,
Ввесь час, як лиш писать почав.

Від золотого то кропила,
Умоченого в сльози-воду,
Його душа так говорила —
Найперш, до Рідного Народу.
Мав дві душі. Мав два обличчя.
Та був він щирим, — не дволиким,
А, навпаки, — простим, великим.
Вся сила в тім його й величчя.

Дві й матері було в Миколи:
Рідненька, з шорсткими руками,
Якої — не забув ніколи
І найщирішими словами, —
Споріднену з землею, з полем,
Нераз згадав, з душевним болем...
А друга — всіхня наша мила,
Ота, що владно покропила
Його, так щедро — з середини,
Щоб рідне слово, як з машини,
Лилося в нього на всі боки
І розійшлося в світ широкий.

Так сильно вмів оповідати!
Тримав він слухачів в напрузі.
Їх завжди скрізь було багато
І всі — близькі йому, як друзі.

Немає нашого Миколи...
Так передчасно відійшов!
Вже не почуємо ніколи
Його розважливих розмов.
Пером земля тобі хай буде!
А ми — ніколи не забудем:
Нераз помолимося в тиші
За Вічний Спокійц для Душі.

О. Олександр. 1.2.1976.

Петро ОДАРЧЕНКО

МОВНІ ПОРАДИ

Дощ іде, а не падає

Наші молоді дописувачі „Молодої України“ у своїх повідомленнях, спогадах та листах до редакції іноді вживають помилкових висловів. Наприклад, часто пишуть „падає дощ“, „дощ не падав“, а дехто пише „дощ ішов“. Як же правильно треба казати й писати? Відповідь на це питання дає мова наших народних пісень, прислів'їв, приказок, а також мова наших видатних письменників.

На широких просторах України з давніх-давен були відомі дитячі пісні-заклички:

Иди, иди, дощику,
Зварю тобі борщику.
Тобі каша, мені борщ,
Щоб густіший ішов дощ.
Не йди, не йди, дощику,
Дам тобі борщику
У глинянім горщику.

А скільки є дотепних прислів'їв та приказок про дощик. Ось перед нами недавно перевидана фотографічним способом славнозвісна книжка М. Хомиса „Українські прикази, прислів'я і таке інше“, надрукована 1864 року (Цю надзвичайно цінну працю перевидано 1985 року в оселі св. ап. Андрія Первозванного в Саут Бавн-Бруку коштом видавничого фонду Владики Мстислава, митрополита

Української Православної Церкви). Ось кілька прислів'їв із цієї книжки:

Дощ іде, як відром ілле. (572)

Оцей дощ глухий: не йде, де просять,

а йде, де косять. (580)

Нехай іде дощ — наловим риби, буде борщ. (583)

Як піде дощ на Юр'я, то буде хліб і в дурня. (437)

А згадаймо усім відому українську народну пісню:

І шумить, і гуде,
Дрібен дощик іде.

Або ось така пісня, записана на Поділлі:

Іде дощик лугами,
Пшеницю минає...

Або пісня, що її записав на Канівщині Борис Грінченко:

Ой, звечора дрібний дощ ішов,
І к півночі притуманило...

Понад сто років тому П. Чубинський видав велику збірку українських народних пісень. Одна з них починається такими словами:

Пішов дощик громовенький
А на той садок зелененький.

А ось записана на Волині народна пісня:

Надворі дощ іде,
На небі смуга.
Видиться я весела —
На серці туга.

Тут маємо поширений у народних піснях народнопоетичний художній засіб — так званий психологічний паралелізм, коли явища природи порівнюються з почуттям й настроями людини.

В одній пісні про кохання розповідається про те, що ніякі перешкоди не зупиняють хлопця від зустрічі з милою:

Дощ іде, під негоду
Бреде хлопець через воду.

Ще один приклад психологічного паралелізму маємо в такій пісні:

Ой, по горі дощ іде. А в долині туман...
На мойому серденьку туга та печаль.

Явища природи — дощ і туман — символізують сумний настрій дівчини.

Аналогічну символіку маємо і в такій пісні:

Хмарка наступає,
Дрібний дощ іде;
Милий покидає, —
До другої йде.

Але не завжди дощ символізує тугу, сум, горе. У широко відомій старовинній народній пісні „Тече річка невеличка з вишневого саду“ дощ символізує радість, успіх, щастя:

Дівчинонька догадалась — руту посіяла:
Дощі пішли, рута зійшла, дівка заміж вийшла,
А у млині на камені кукіль не вродився
Козак старий, літа пройшли, а ще й не женився.

А тепер погляньмо, як пишуть славетні українські письменники. Леся Українка у своїх листах пише: „Дощ тут не йде цілий день“, „Надходить важка біла хмара і починає йти сніг.“ „І в мене на

ТАНЦОВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ ОДУМ-у В ТОРОНТО
«ВЕСНЯНКА»

з нагоди 20-ліття
усіх щиро запрошує на

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ
з веселими вечерницями
та КОНЦЕРТОВОЮ ПРОГРАМОЮ
в суботу 21 лютого 1987 р.

83-85 Christie Street — Укр. Культ. Центр.

Оркестра «НОВЕ ПОКОЛІННЯ»

вступ на бенкет \$20.00 від особи

Коктейль — 6 год. вечора

Вечеря — 7 год. вечора, потім забава.

Квитки можна набути у West Arka 2282 Bloor St. W., та в членів ансамблю.

серці далеко не завжди йде дощ“. І. Нечуй-Левицький пише: „На дворі йшов лапятий сніг“. Панас Мирний: „Коли ж... піде дощ густий та холодний“. М. Коцюбинський: „Зараз такий іде дощ, як із відра“. „Ранком ішов сніг“. С. Васильченко: „Чорна хмара наступила, став дощик іти“.

Видатний український письменник і один із найбільших знавців української мови Борис Антоненко-Давидович у своїх листах до Дмитра Нитченка часто писав про київську погоду: „На Водохрища йшов дощ“. „Часом іде дощ або дощ із мокрим снігом.“ „У ніч проти Нового Року пішов дощ.“ „У липні похолодало і пішли дощі, як восени.“ „Похолодало й пішов мокрий сніг“.

На закінчення пригадаймо високохудожній уривок із повісти Михайла Коцюбинського “Fata morgana”, уривок, який учні вивчали на пам’ять, як зразок високої письменницької майстерності. У цьому уривкові осінній пейзаж символізує собою загибель надій і сподівань героїв повісти:

„Ідуть дощі. Холодні осінні тумани клубочать угорі і спускають на землю мокрі коси. Пливе у сірі безвісті нудьга, пливе безнадія, і стиха хлипає сум. Плачуть голі дерева, плачуть солом’яні стріхи, вмивається сльозами убога земля і не знає, коли осміхнеться. Сірі дні змінюють темні ночі. Де небо? Де сонце? Міріяди дрібних крапель, мов умерлі надії, що знялись занадто висо-

ко, спадають додолу і пливуть, змішані з землею, брудними потоками. Нема простору. Нема розваги. Чорні думи, горе серця, крутяться тут, над головою, висять хмарами, котяться туманом, і чуєш коло себе тихе ридання, немов над умерлим...“

Зображена тут картина дощової осені символізує безвихідне становище безземельного селянства. У цьому уривкові Коцюбинський не мав на меті змалювати лише картину осені. Тут він через деталі, пов’язані з уявленням про похмурний осінній день, відтворює розпач своїх героїв.

Отже, як бачимо, в українській літературній мові вживається вислів „ІДЕ ДОЩ“. Вислів „пада дощ“ — це запозичене з польської мови: deszcz pada.

Крім вислову „дощ іде“ в українській мові є багато інших висловів, які мальовничо й образно характеризують різні особливості, силу і якість дощу: Дощ капає, крапає, накрапає, кропить, лле, сіє, сіється, сипле, лопотить, шумить, тарабанить, січе, шипить, мрячить, росить. Приклади цих висловів ми маємо у творах М. Коцюбинського, С. Васильченка, Лесі Українки, І. Франка, О. Олеса, П. Тичини, М. Рильського та ін. Є ще слова „злива“ (сильний дощ), „мряка“, „мжичка“ (густий дрібний дощ).

Лексична скарбниця української мови надзвичайно багата!

ПРЕСОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ „СМОЛОСКИП“

*У Відні відбулася велика Українська
прес-конференція у 10-ліття Української
Гельсінкської Групи*

На українській пресконференції виступили конгр. С. Гоер, Х. Ісаїв, Н. Світлична, Л. Плющ, Ю. Орлов, Г. Дамусіс, Т. Венцлава і А. Сороковський.

У понеділок 10 листопада 1986 у 10-ліття Української Гельсінкської Групи (УГГ), в Меріот готелі у Відні відбулася велика українська пресконференція при великій участі багатьох представників преси і правозахисних організацій з різних країн світу.

Конференцію влаштувала Комісія Прав Людини СКВУ при допомозі і близькій співпраці організації „Американці в Оборні Людських Прав в Україні“ (АОЛПУ) і „Смолоскипа“.

Головою конференції був спів-голова Гельсінкської Комісії Конгресу США конгресмен С. Гоер, а нею керувала Х. Ісаїв (КПЛ СКВУ). На конференції виступили Н. Світлична і Л. Плющ (Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи, ЗП УГГ), Ю. Орлов (голова Московської Гельсінкської Групи), Гінте Дамусіс (директор Литовського інформаційного центру в Нью-Йорку), Томас Венцлава (член Литовської Гельсінкської Групи) і А. Сороковський („Смолоскип“), який давав відповіді на питання у релігійних справах.

Для представників преси організатори конференції підготували пресову папку з матеріалами: меморандуми і звернення КПЛ СКВУ, ЗП УГГ, АОПУ і „Смолоскипу“, заяви Н. Світличної, Л. Плюща і Т. Венцлава, останній випуск журналу „Смолоскип“, інформації про українського письменника Миколу Лукаша, який домагається виїзду на Захід на лікування, та матеріали про 10-ліття Литовської Гельсінкської Групи.

В конференції взяли участь також американські сенатори — Клейборн Пелл, Деніс ДеКонсіні, Пол Сарбейн, члени американської делегації О. Дейчаківський і Ю. Куляс, та представники інших делегацій.

Сен. С. Гоер у своєму виступі накреслив історію УГГ, поставив наголос на героїчне життя її членів, зі зворушенням говорив про тих, які загинули в ув'язненні, говорив про жорстокі вироки для українців в СРСР. Він також відзначив 10-ліття Литовської Гельсінкської Групи, підкреслюючи важливість солідарності політв'язнів в ув'язненні.

Христина Ісаїв заявила, що конференція скликана не лише на те, щоб відзначити 10-ліття Української і Литовської Гельсінкської Груп, але й представлення тих проблем, які існують в СРСР, і які пов'язані з Гельсінкським процесом. Вона гово-

рила про важливість діяльності Гельсінкських Груп в СРСР та правозахисних груп на Заході, яка довела до того, що уряд СРСР плянує скликати конференцію людських прав в Москві і є примушений публічно відповідати на багато звинувачень спрямованих у його сторону. Ізоляція України говорила вона, — довела до смерті чотирьох відомих українських правозахисників і до жорстоких репресій в Україні. Вона поставила вимогу звільнити всіх політв'язнів, відкрити Україну для світу, мати західні посольства і консульства у Києві і Львові.

Н. Світлична сказала, що 10-ліття УГГ співпадає з Гельсінкською конференцією у Відні, що є дуже характерне для Гельсінкського процесу і його розвитку. Трагічна доля членів УГГ не дозволяє святково відзначити це 10-ліття, але заставляє нас говорити про здобутки і втрати. Ізоляція України від світу не дозволяє її громадянам мати прямий зв'язок з Заходом. У час, коли УГГ стала об'єктом ненависті Гельсінкського процесу в Кремлі, це заставляє всіх мати велику пошану до УГГ і її членів, давати їм всесторонню підтримку, це заставляє всіх правозахисників в СРСР і на Заході рятувати Гельсінкські ідеали.

Л. Плющ зазначив, що Гельсінкські принципи існували у дисидентському рухові ще в 1968-69 роках. Він говорив, що жодна міжнародна проблема не може бути розв'язана, якщо у розв'язанні її не беруть участі самі народи. Національний визвольний рух України, народів Прибалтики, кримських татарів є доказом того, що без свободи людини, не може бути свободи народу і навпаки — без свободи народу, не може бути свободи людини. Він говорив про нові інформації з України — про важко хворих у цей самий момент, коли відбувається Віденська конференція — М. Гориня, М. Горбала, Л. Лук'яненка, І. Кандибу, В. Калиниченка, П. Рубана й інших, які перебувають при смерті.

**Слухайте радіопрограму ОДУМ-у
„МОЛОДА УКРАЇНА“**

**з радіовисильні
СНІН НА ХВИЛЯХ АМ 1540
в Торонто**

**КОЖНОЇ СУБОТИ
від 6:00 до 6:30 вечора**

Керівництво:

**Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.**

Ю. Орлов, відзначаючи 10-ліття Української і Литовської Гельсінкської Груп, наголосив, що Україна як ніхто інший понесла і далі несе найбільші жертви серед всіх народів СРСР, і що українці, як ніхто інший далі борються за свою свободу, твердо стоячи на своїх принципах. Західний світ повинен високо оцінити вклад українців в рух опору в СРСР.

Г. Дамусіс і Т. Венцлова говорили про 10-ліття Литовської Гельсінкської Групи і про солідарність ув'язнених правозахисників різних національностей, зокрема українців і литовців.

А. Сороковський давав обширні відповіді на питання у релігійних справах, про українські Церкви та 1000-ліття хрещення України.

В українській пресконференції взяли участь представники кількох десятків органів і агенств та різних правозахисних груп. Серед них були: „Ді Прессе“, АП, АФП, ТАСС (Д. Фадеєв, Москва), „Вельт“, АПН (Москва), „Франкфуртер Альгемайне цайтунг“, ЦПА (Тайпей), „Торонто Сан“, „Голос Америки“, радіо „Свобода“. Кат-прес (Відень), „Гельсінкі Вач“, Міжнародня Амнестія, Міжнародня Гельсінкська Федерація“, естонська і литовська преса, кореспонденти з Японії, Голяндії й інших країн.

Обширні інформації про пресконференцію зразу подали великі органи — „Франкфуртер Альгемайне цайтунг“, „Ді Прессе“ (Відень) та інші. Кілька днів перед пресконференцією Х. Ісаїв і А. Сороковський дали обширне інтерв'ю для канадської СБС англійською і українською мовами, а в день пресконференції А. Сороковський дав інтерв'ю для „Голосу Америки“.

Українські вимоги і пропозиції на Гельсінкську конференцію у Відні

У своїх меморандумах і зверненнях до Віденської конференції українські організації висунули такі вимоги і пропозиції:

КПЛ СКВУ: Пов'язати питання людських прав зі справами миру і безпеки; відбутися багатосторонні і двосторонні зустрічі у справі узаконення міжнародних стандартів людських прав та порушення культурних і мовних прав національних груп і меншин; відкрити західні консульства у Києві і Львові,

збільшити західні радіопередачі в Україну та уможливити доступ західних журналістів в Україну; звільнити всіх українських політв'язнів; подбати, щоб було введено в життя ту частину Гельсінкських угод, в якій говориться про свободу віровизнання для всіх релігійних груп і щоб було легалізовано Українську Православну і Католицьку Церкви; розглянути і прийняти резолюцію Оттавської конференції ОМЕ-47 у справі людських прав. Підсумки і рекомендації КПЛ СКВУ закінчуються ствердженням: „Якщо не буде пошановано людських прав — тоді неможливо буде досягнути головну ціль — мир і безпеку для всіх“.

Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи: Розслідувати всі зловживання людських прав, про які пишеться в документах Української Гельсінкської Групи (УГГ); 2. Забезпечити свободу віровизнань і діяльності різних релігійних груп; 3. Знести цензуру і всі ідеологічні обмеження та уможливити українському й іншим народам та національностям Радянського Союзу право на вивчення свого минулого і вільно розвивати свою культуру; 4. Включити Україну, як повноправного члена, в Гельсінкський процес; 5. У зв'язку з тим, що в Україні розташовано велику кількість ядерних ракет і атомних електростанцій, включити Україну, члена-основоположника ООН, на рівних правах, в усі міжнародні інституції, які займаються справою роззброєння і атомної енергії; 6. Пропонується, щоб країни-сигнатори Гельсінкських угод відкрили в Україні свої посольства і консульства і щоб в Україні були акредитовані західні журналісти і пресові агенства.

„Смолоскип“ і Вашингтонський Комітет Гельсінкських Гарантій для України: 1. Поставити кінець ізоляції України і включити її в Гельсінкський процес. Країни-сигнатори Гельсінкських угод повинні відкрити в Україні свої дипломатичні місії, мати безпосередній культурний і економічний зв'язок з Україною та мати там своїх кореспондентів; 2. Домогтися звільнення ув'язнених і засланих членів Української Гельсінкської Групи та зупинити переслідування тих, які є на волі; 3. Проголосити амністію для всіх політв'язнів (в СРСР) звільнити Ю. Шухевича з заслання та дозволити йому виїхати з родиною до країни його вибору; 4. Зупинити русифікацію і всі інші форми культурного і етнічного етноциду, що уряд СРСР практикує у всіх не-російських республіках; 5. Домогтися права на відкриту діяльність Української Католицької і Православної Церков та припинення переслідувань українських протестантів і євреїв.

Американці в обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ): 1. Домогтися, щоб в Радянському Союзі відкрито діяли Гельсінкські групи і відкрито стежили за виконання Гельсінкських Угод без загрози бути переслідуваними; 2. Домогтися, щоб в ім'я духу Гельсінкських угод Радянський Союз звільнив з ув'язнення і заслання членів Української Гельсінкської Групи та дозволив їм

YAR'S KIDS'D THING

КРАМНИЦЯ ДИТЯЧОЇ
ОДЕЖІ І МЕБЛІВ

Власник Ярослав Галябар

2314 BLOOR WEST
TORONTO, ONT., M6S 1P2
tel: (416) 767-7860

емігрувати до країн їхнього вибору; 3. Домогтися, щоб Радянський Союз дозволив різним харитативним організаціям нести безпосередню допомогу жертвам Чорнобильської катастрофи.

Відкрити Україну світові

Підчас свого побуту у Відні члени Української репрезентації відвідали ряд офіційних делегацій на Гельсінкську конференцію. Українські представники передавали їм українські матеріали, а головною темою розмов було питання ізоляції України та відкриття України для світу. При цих нагодах обговорювано справу жорстоких репресій в Україні, політичного-статусу України, русифікації, українських Церков, УГГ й інших правозахисних груп. Наголошено факт, що в Україні розташовані нуклеарні радянські ракети і ряд атомних електростанцій, обговорювано наслідки Чорнобильської катастрофи і в зв'язку з цим пропонувано включити Україну, на рівноправних правах в міжнародне співжиття та в Гельсінкський процес. Висунено пропозицію обміну експертами та створення міжнародної комісії для слідкування за наслідками чорнобильської радіації. У розмовах вирінуло питання потреби кваліфікованих українських експертів, які б постачали чужі делегації інформаціями про стан в Україні і в СРСР.

Члени Української репрезентації маючи перед собою завдання відвідати якнайбільше делегацій у Відні, мали у перших двох тижнях такі зустрічі:

7 листопада Х. Ісаїв і Л. Плющ мали зустріч з Державним секретарем Франції для Людських прав Кльодом Мольре.

13 листопада А. Сороковський і Н. Павленко мали зустріч з головою делегації Голандії амб. Гансом Місманом; 14 листопада Х. Ісаїв, Н. Павленко і А. Сороковський — з членом делегації Велико-Британії Пітером Ролендом; того самого дня Х. Ісаїв і Н. Павленко — з делегацією Данії.

У вівторок 11 листопада члени Української репрезентації — Б. Ольшанівська, Х. Ісаїв, Н. Світлична, Л. Плющ, А. Сороковський, М. Демчук, Л. Йова, А. Непрель, І. Яців і М. Мороз взяли участь у прийнятті, яке влаштувала американська делегація для інших делегацій на Віденську конференцію і для присутніх у Відні недержавних груп і організацій.

У середу 12 листопада Українська група поділялася на дві частини — одна відвідала голову американської делегації амб. В. Зімермана, а друга — МАГАТЕ (Міжнародне Агенство Атомної Енергії).

Майже в одногодній розмові з амб. В. Зімерманом брали участь українські представники — Х. Ісаїв, Ю. Куляс; А. Сороковський, Н. Павленко і А. Непрель. Під час розмови обговорено питання ізоляції, України, включення її в Гельсінкський процес, релігійні переслідування, Чорнобильську катастрофу, ув'язнення українських політв'язнів.

S N I H HEATING & COOLING

ВОЛОДИМИР СНИГ
Власник

11 Marmora St.
LONDON, ONT. N5Z 1Z4

Telephone
(519) 432-1983

На закінчення зустрічі амб. В. Зімерманові передано велику папку українських матеріалів.

В той час Б. Ольшанівська, Н. Світлична, І. Яців і Л. Йова відвідали МАГАТЕ. За посередництвом директора інформаційно-пресового відділу МАГАТЕ, японця Я. Йошіди на окремих розмовах українських представників прийняли дорадник МАГАТЕ у тактичних справах Салов, а згодом С. Герціг. Цим представником передано українські матеріали, а у розмовах виявлено занепокоєння долею багатьох тисяч українців, які потерпіли від Чорнобильської радіації, та обговорено справи радіаційних наслідків у майбутньому, допомогу харчами і медикаментами, лікування, та справу дітей.

У зв'язку з цими відвідинами і зустрічами представник „Смолоскипа“ у Відні А. Сороковський заявив: „Американська й інші делегації були завжди сприйнятливі для неурядових організацій і зокрема для Української репрезентації. Ми передавали їм важливі інформації та реалістичні і логічні вимоги, пропозиції і сугестії. Деякі делегати на пленарних сесіях відкрито підтримували Гельсінкські групи. Амб. В. Зімерман кілька разів говорив про УГГ і її членів та про сваволу радянських каральних органів, які довели до загибелі провідних українських правозахисників. Сьогодні ми є свідками, як західне суспільство стає голосом Гельсінкського процесу. В час, коли Україна опинилася поза Гельсінкським процесом, наше завдання, нас українців на Заході, є посилити нашу працю і продовжити її на час цілої Гельсінкської конференції у Відні, а також на інших міжнародних форумах. Нажаль нас у Відні було замало. В багатьох випадках наші можливості і пляни були обмежені браком фінансових ресурсів. Хочемо вірити, що це візьмуть до уваги різні українські організації і вся українська громадськість“.

Про велику активність майже сорока правозахисних груп і організацій у Відні член делегації США Орест Дейчаківський сказав: „Присутність у Відні так багато неурядових організацій є доказом все більшого зацікавлення великої частини світового суспільства Гельсінкським процесом. З цим фактом мусить рахуватися також уряд СРСР Горбачова. Радянські представники у Відні уважно слідкують за активністю цих груп, бувають присутні на різних конференціях, фільмують перебіг їх і напевно будуть звітувати про це в Москві. Чи можна передбачити якісь зміни в СРСР і в Украї-

ні? Дуже сумнівно. Але виглядає, що досвід з Відня совети схочуть використати на конференції людських прав, яку вони готують у Москві“.

*
**

У неділю 9 листопада члени Української репрезентації мали зустріч з українською громадою у залі церкви св. Варвари, яку zorganizували місцевий відділ Союзу Українок (Стефанія Шварц-Люта і д-р Сергій Наклович, колишній довголітній політв'язень СРСР). На зустрічі-обіді членів Української репрезентації вітав о. Дзерович. Численно зібраних українців Відня інформували про Гельсінкську конференцію, правозахисну діяльність, про ситуацію в Україні й Чорнобильську катастрофу: Х. Ісаїв (КПЛ СКВУ), Ю. Куляс (громадський член делегації США) і А. Сороковський („Смолоскип“). В імені українців Відня, на закінчення зустрічі, о. Дзерович передав Українській репрезентації поважну пожертву на її діяльність.

Українське питання на пленарних сесіях. Привітання українським політв'язням і політзасланцям в СРСР.

Того дня коли відбувалася велика українська пресконференція, на пленарній сесії Гельсінкської конференції голова Американської делегації амб. В. Зімерман у своєму виступі відзначив 10-ліття Української Гельсінкської Групи, а спів-голова Гельсінкської Комісії Конгресу США конгр. С. Гоер, відзначаючи у своєму виступі це 10-ліття, спеціально підкреслив смерть трьох членів УГГ у радянських концтаборах: (Ю. Литвина, О. Тихого, В. Стуса).

14 листопада на пленарній сесії Конференції голова американської делегації амб. В. Зімерман говорив про чотирьох українських політв'язнів — О. Тихого, Ю. Литвина, М. Марченка і В. Стуса, які загинули в радянському ув'язненні в час між Мадридською і Віденською конференціями. Він говорив також про важко хворих — Л. Лук'яненка, М. Гориня, І. Кандибу, М. Горбала, які живуть у неможливо жорстоких умовах, а також про 400 релігійних в'язнів, а в тому і про українських католиків. У відповідь на це, з гострою антиамериканською і анти-західньою промовою виступив на тій самій сесії представник СРСР В. Морозов.

У той самий день амб. В. Бауер, голова канадської делегації говорив про 10-ліття Української і Литовської Гельсінкських груп, а голова делегації Ірландії Е. Бренон про переслідування національних меншин і релігії в СРСР, назвавши стан людських прав в СРСР, порівняльно до минулого року, регресивним.

Щоб дати моральну підтримку членам Української Гельсінкської Групи, політв'язням і політзасланцями, з Відня було вислано на багато адрес листи-привітання з підписами членів різних делегацій і правозахисних груп у Відні. Багато поштівок-привітань підписали Державний секретар США Дж. Шульц, амб. М. Кампельман, амб. В. Зімерман та інші.

„Паралельні Гельсінки“ у Відні

Правозахисну діяльність у Відні, яка відбувалася поза офіційною Конференцією названо „Паралельними Гельсінками“. Це демонстрації, виставки, конференції.

У день відкриття Гельсінкської конференції, біля Гофбургу, де вона відбувалася, з ініціативи АОЛПУ влаштовано українську демонстрацію з великим написом „У 10-ліття Української Гельсінкської Групи“. Демонстрація відбувалася кожного дня, по кілька годин. В тому самому місці маніфестували євреї в обороні ув'язнених євреїв-відмовників в СРСР, домагаючись їм права емігрувати.

Біля собору св. Стефана демонструвало кількасот литовців, естонців і латвійців.

У вечірніх годинах того дня, кард. Киніг відправив у соборі св. Карла панахиду за загинувших угорських повстанців. Після панахиди кілька тисяч її учасників пройшли вулицями Відня з запаленими свічками на зібрання біля Гофбургу.

У виставовочній палаті Мессе „Інтернаціонал спротиву“ й Інститут ім. А. Сахарова влаштували виставку самвидавних матеріалів про Гельсінкські Групи в СРСР, в якій взяло участь майже сорок правозахисних груп і організацій з різних країн, а втому й українці.

3 листопада у найбільшій залі палати Мессе влаштовано правозахисну пресконференцію, якою керував голова Інституту ім. А. Сахарова М. Гальтер і яку відкрив російський письменник В. Максимов. Конференцію особисто вітав голова делегації США амб. В. Зімерман, а письмові привіти і телеграми на конференцію прислали канцлер Західньої Німеччини Г. Коль, А. Щаранський, С. Візантель, Ів Монтан і багато інших. До Президії Конференції були покликані відомі діячі: Є. Йонеско, Ю. Орлов (який у Відні став офіційним членом делегації США на Гельсінкську конференцію), Л. Плющ, Р. Таверньє, Є. Кузнецов, В. Максимов, Ю. Любімов, Л. Гінсбург, А. Малумян, А. Блох і А. Джоліс.

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ont.
Tel.: 762-8751

В нас можна набути • книжки • українські часописи та журнали • пластинки • друкарські машинки • різьбу та кераміку • полотна • нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні okazji.

ПРОСИМО ЛАСКАВО НАС ВІДВІДАТИ!

У своєму виступі на цій Конференції Ю. Орлов говорив також про членів Української Гельсінкської Групи Левка Лук'яненка та Миколу Горбала.

Склад української репрезентації у Відні

Українську репрезентацію на Гельсінкській конференції у Відні очолює представниця КПЛ СКВУ Христина Ісаїв і до цієї репрезентації входять:

Від КПЛ СКВУ — Іванка Яців і Микола Мороз (Торонто); від Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи — Надія Світлична і Леонід Плющ, від „Смолоскипу“ — Андрій Сороковський (співробітник Кестон коледжу у Лондоні); від організації „Американці в обороні людських прав в Україні“ (АОЛПУ) — Божена Ольшанівська, Люба Йова і Марія Демчук; від УКРАДи — Наталія Павленко (Нью-Йорк); від ОДУМу — Алекс Непрель (Нью-Йорк); від СУСК-у — Данило Дзвоник (Вінніпег). Близько з Українською репрезентацією співпрацює представник Конференції Українських Політичних Парцій і Організацій (КУППО) Володимир Малинович (Париж).

Деякий час у Відні були представники „Українського Комітету Миру“ — О. Черинь і Р. Купчинський (Нью-Йорк), а напередодні Конференції група української сумівської молоді на чолі з О. Ковалем (Бельгія) в кількох місцях Відня роздавала свої летючки і видання.

Христина Ісаїв про мету української делегації:

Наша ціль у Відні відкрити Україну різним представництвом, урядам 35 країн. Ми хочемо, щоб багато речей порушуваних підчас обговорювання кошика 2, 3 і 1-го йшло по лінії відкриття України. Нам ходить щоб установи і організації, які досліджують наслідки Чорнобильської катастрофи, усвідомили собі, що та страшна катастрофа відбулася на території України, що Україна є безправним членом ООН, що вона не має жодного права говорити у своєму імені. Ми хочемо, щоб уряди цих країн більше знали про членів Української Гельсінкської Групи, про їхню долю, ув'язнення і заслання і щоб доложили більше зусиль для покращання їхньої долі.

Олександр ДЕ

*Пригадую: уранці солов'ї
Сміялись піснею і гнізда вили;
Лелеки крила чистили свої,
А Прип'ять коси верболозам мила...*

*Як чорна біль, Чорнобиль в серце вліз!..
Весь світ співає пісню в сумних тонах...
Скільки народ пролити мусить сліз,
Щоби втопити беззаконня?*

*Вже не сміються вранці солов'ї,
Лелеки загубили свої крила...
Людей багато спогади свої
В проміннях смерти із життям згубили...*

ДОКТОР ЄВГЕНІЯ ПАСТЕРНАК — ЗАСЛУЖЕНА УКРАЇНСЬКА ДІЯЧКА

Недавно Арізонський університет у Туксані нагородив директорку Пансіонів імени Івана Франка в Торонті Євгенію Пастернак — почесним докторатом за її віддану альтруїстичну суспільно-харитативну діяльність. Дотепер доктор Пастернак отримала, крім українських, яких тридцять міжнародних відзначень, нагород, медалей і дипломів за її жертвенну працю для добра українських сеньйорів — людей пенсійного віку. Українська громадськість має чим гордитися, та має добрий приклад для наслідування. Міжнародні довідники, на зразок — „Вгу із Вгу ін Американ Вимен“ або „Вгу із Вгу ін да Іст“, „Ворлд Вгу із Вгу ін Вимен“ та інші подають її біографію та докладніше пишуть про її діяльність. Назагал міжнародні словники дуже рідко пишуть про визначних українців чи українок, а тому одумцям та членам всіх інших українських молодіжних організацій буде цікаво простудіювати такий довідковий словник, як наприклад, „Кенедіян Вгу із Вгу“ за 1987-ий рік, і визначити — скільки там подано заміток про українців, а скільки про людей інших (і яких?) національностей.

„Молода Україна“ вітає доктора Євгенію Пастернак з її успіхами і досягненнями та висловлює найкращі новорічні побажання і вдячність за її любов і піклування над старшими українськими громадянами! Нижче подаємо уривок статті за підписом Марії Пастернакової.

КРІЗЬ ПРИЗМУ ЧАСУ

Євгенія Пастернак народилася в Галичині, в родині Михайла і Марії з Оконських, Новаківських. Початкову школу почала у Фацівці, а по смерті батька виїхала до Львова. Тут закінчила дівочу рідну школу ім. Т. Шевченка і Учительську Семінарію СС. Василянко.

Промчали роки. До мене доходили вістки, що Е. Пастернак почала самостійно працювати, зокрема живу діяльність розгорнула в поширенні мережі сезонних дитячих садків по селах в часі польових літніх робіт, на терені Тернопільщини й Лемківщини. До цієї важливої праці брались молоді учительки не ради заробітку, ні слави, а з бажання виконувати свій патріотичний обов'язок. Очевидець п. Мриглод розказував, що в початках Е. Пастернак спала в школі на столі, а хтось вранці приносив під двері хліб, масло і молоко. Побіч цілоденної праці Е. Пастернак організувала самодіяльні гуртки молоді, включалась в культурноосвітню працю читальні «Просвіти». Від 1938 р. вона працювала управителькою українського дошкільця Монтессорі в містечку Олесько, де стала активним членом Муз. Т-ва «Боян»; а відтак управителькою школи в селі Дмухавець. В тих роках воєнні дії охопили всі українські землі. Настав час використати всі можливості поширити громадську працю,

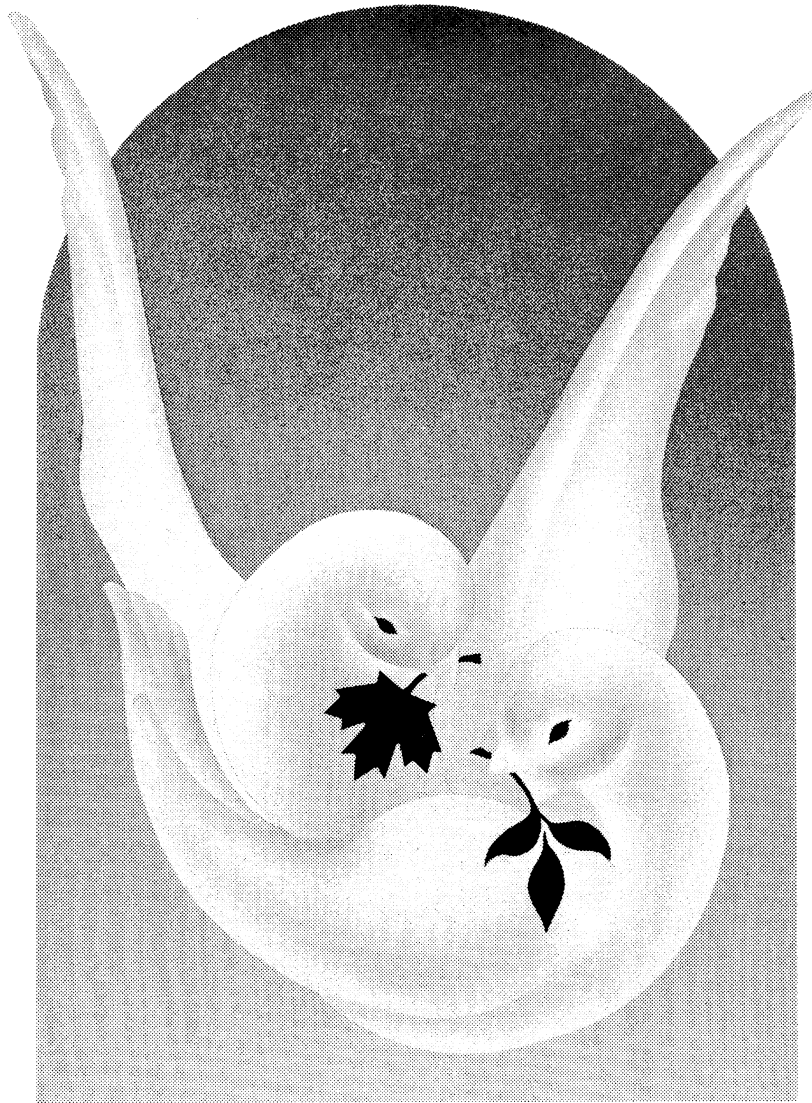
нести передусім моральну і матеріальну допомогу українському населенню по селах і містах. Е. Пастернак відчувала потребу ширших обріїв праці. Її манили периферії українських земель, де населення віками страждало від насильної русифікації і польонізації з боку своїх сусідів. З доручення Українського Центрального Комітету у 1942 р. Е. Пастернак виїхала на Холмщину. Одначе, тут не найшла сприятливих умовин до задуманої праці. Тоді, з іншими, такими, як вона, одчайдухами, подалась на Підляшшя. Тих молодих людей не застрашували зловісні вістки про сваволю польської боївки, яка винищувала українське населення, розстрілювала без оскаржень і судів видатних діячів. Не зважаючи на це, Е. Пастернак ішла далі, ведена внутрішнім горінням нести допомогу народові. Спочатку зупинились у Володаві, а відтак виїхала до Білої Підляської, де було ширше поле для праці. За свідченням особистих виказок, урядових документів, з розповіді п. Мандичевського, який був головою «Допомогового Комітету», Е. Пастернак усією душею припала до сповнення доручених їй обов'язків. Вона зразу стала референтом «Суспільної Опіки», завданням якої було нести допомогу потребуючим. Водночас вона була у провіді Торговельної Школи та кервіником новозаснованих Українським Комітетом українських народних шкіл Округи. Приділи, які одержував Комітет, совісно розділювались під наглядом Е. Пастернак. Вона zorganizувала збірку харчів для хворих в німецькому полоні. Хоч молода, вона своєю зразковою працею і інтелігенцією здобула собі признання і пошану українського населення. У Білій Підляській був час зростання її сил аж до посяти включно, через умовини, в яких приходилось працювати. Це був період в її житті, в якому сучасне спліталось із завтрашнім, коли вірилось у не-

досяжне, вірилось у Правду. В тому часі вона одружилась з інж. Євгеном Пастернаком, і вони вдвох продовжували продуктивну громадську працю.

Наступали большевики, почалась втеча. Часова зупинка в таборах для біженців в Німеччині. А може... і думка линула на Батьківщину. І знову надія... І невмирущий дух нашого народу, як завжди, шукає вияву в зорганізованому житті у більших скупченнях у Ваймарі, Дрездені та інших більших містах Німеччини. Постають Допомогові Комітети, освітні курси, школи, жіночі відділи при Суспільній Опіці. У всіх тих ділянках активну участь бере Е. Пастернак, як член Українського Червоного Хреста у Ваймарі. Про її виступи в обороні українських «Ді-Пі» — біженців перед новоствореною інституцією УНРА, пише Улас Самчук в книжці, «5 по дванадцятій». І знову загроза, фронт наближається, люди з острахом сидять у бомбосховищах. Хвилювання, куди далі? Вкінці «Прощай, стара, хвора Європо!» Ми ідемо далеко за море, ідемо до Канади з вірою у краще майбутнє українського народу. Ідемо з надією, що наші брати піонери допоможуть...

І коли тільки з «пташиного лету» глянути на пройдений шлях Євгенії Пастернак, від учнівського періоду по сьогоднішній день, він густо позначений працею для української спільноти, в тому передусім для потребуючих допомоги. Вона не шукала заспокоєння патріотичних почувань у ювілеях, бенкетах та інших розвагових імпрезах, а в трудах, успіхах і невдачах своєї праці. Її не лякав ризик творчих задумів, в них саме кріпшала її сила і віра в перемогу. Євгенія Пастернак — це тип жінки, якої вітальність, амбіція народжують нові ідеї, у здійсненні яких вона завжди послідовна, витрвала і акуратна аж до осягнення позитивних вислідів. Щоб можна було добитися таких як досі блискучих успіхів і вміти зразково вести складне діло Е. Пастернак еднала завжди теоретичне з практичним. Вона студіювала психологію і геронтологію (процес старіння і старість) в університеті МекМастер в Гамільтоні, і постійно користується найновішою літературою з цієї ділянки. В 1972 р. брала участь в міжнародному з'їзді геронтологів у Києві, де вночас відвідувала приміщення для людей старшого віку. Доповідала для молоді, студіюючої суспільні науки в Торонто, була відмічена в «Блю Бук» — «Хто є хто». У висліді цієї многогранної праці її відзначено золотою медалею від Комітету Українців Канади. За зразкову працю діставала признання від урядових чинників. Двічі одержала перші нагороди в 1974 і 1975 рр. за виставлені на «Стенді» «Іван Франко Дім для Старших» експонат з робітні Пансіону і їх естетичне влаштування на Крайовій Виставці в Торонто.

Сьогодні Євгенія Пастернак у розквіті сил, перед нею розкриті великі можливості зробити багато корисного і тривкого для добра української людини в суспільно-харитативній ділянці.

Season's Greetings

**Міжнародний Рік Миру
вже за нами. Оглянувшись
на пройдений шлях, ми помітимо,
що для світового миру
і згоди треба працювати.**

**В Канаді, особливо під час святкувань
ми поділяємо одні з одними
родинні та громадські
почування.**

**Бажаємо всім у
Новому Році
щастя радості і добробуту.**

**The Hon.
David Crombie
Secretary of State
and Minister Responsible for Multiculturalism.**

О. ХАРЧЕНКО

20-ЛІТТЯ ОДУМІВСЬКОГО АНСАМБЛЮ БАНДУРИСТІВ ІМЕНИ ГНАТА ХОТКЕВИЧА

У Торонті 9 листопада 1986 року культурна подія — відзначили 20-ліття Одумівського Ансамблю Бандуристів імени Гната Хоткевича. Святкування відбулося в залі Української Православної Катебри святого Володимира.

Протягом двадцятилітньої дійсності в ансамблі навчалось бандурного мистецтва багато української молоді, переважно одумівської. Почалося з того, що одного прекрасного дня 1966 року у хаті Петра і Валентини Родаків опинилося вісім бандур, які були закуплені в Америці, та завдяки добрим людям, доставлені в Торонто. Якраз ті вісім бандур і спричинилися до заснування першого в Канаді ансамблю бандуристів. Минали роки... Поступово зростало бандурне військо, яке складалося з дівчаток і хлопчиків, віком від восьми до кільканадцяти років. Валентина Родак була від самого початку мистецьким керівником Ансамблю.

У ювілейнім святкуванні Одумівського Ансамблю взяли участь бандуристи Сумівського Ансамблю імени Остапа Вересая, теж під мистецьким керівництвом Валентини Родак, та учні Школи Гри на Бандурі, під керівництвом Петра Бориса. Господар свята редактор Леонід Ліщина, перед початком програми прочитав вірш, тематично пов'язаний до свята, під назвою „Бандурист“, що написав Борис Олександрів. Цей вірш автор присвятив Григорієві Китаєстому. На ювілеї, таким чином, вшановано пам'ять славного на весь світ бандуриста і пам'ять славного поета.

Леонід також склав привіт в імені Одумівського Журналу „Молода Україна“. Коли сцену заповнили юні бандуристи, офіційно свято кобзарського мистецтва відкрила Валентина Родак. Андрій Шандел продеклямував вірш Тараса Шевченка — „Бандуристе, орле сизий“. Потім Школа Гри на Бандурі та Сумівський Ансамбль Бандуристів імени Остапа Вересая разом виконали „Молитву“, на слова К. Перелісної, (музику до якої написав Григорій Китаєстий), та в'язанку українських пісень. Гарненькі юні виконавці, (30 осіб), у вишиваних блюзках і сорочках своїм прекрасним співом і грою на бандурах причарували численну публіку.

Привітальне слово на ювілеї виголосив ініціатор першого ансамблю бандуристів у Канаді інженер Петро Родак. Між іншим, він сказав: — „Ансамбль Бандуристів імени Гната Хоткевича, що заснований у Торонті 1966 року, взяв собі за мету — плекати і зберігати любов до української пісні й бандури. Репертуар ансамблю є різноманітний, і складається з пісень різного жанру: народніх, релігій-

них і класичних. В ансамблі грають діти, молодь і студенти, які успішно виступали на різних імпрезах, світських і церковних, у Канаді і США. Ансамбль відзначив п'яту і десяту річницю свого існування концертами при співучасті хору „Молода Україна“, юн-одумівського хору, Одумівського Танцювального Ансамблю „Веснянка“, під мистецьким керівництвом Миколи Балдецького, та з участю бандуристів Капелі імени Т. Шевченка Петра Китаєстого і Петра Гончаренка, та Чоловічого Хору „Бурлака“, 15-ту річницю відзначено бенкетом і концертом і цій самій залі. У 15-ту річницю Ансамбль випустив свою першу платівку, під назвою „Дзвени Бандуро?“ Про працю Ансамблю багато писалося в пресі, а особливо в одумівському журналі. Протягом п'ятьох минулих років Ансамбль виступав на концертах з приводу 30-ліття журналу „Молода Україна“ у Монреалі, з нагоди 100 ліття міста Садбурі, а також у Лондоні, на Святі Державности в Торонті, на Святі Зброї, на Академіях, у концерті збірного ансамблю молодих бандуристів США й Канади в Нью Йорку, а найголовніше — у концерті на 4-ім Конгресі Вільних Українців 1984 року у Мейпл Ліфс Гарденсі в Торонті. Тоді, під батоном славної пам'яті маєстра Григорія Китаєстого взяло участь 150 молодих бандуристів Канади й Америки. Ініціатором і координатором того концерту була Валентина Родак, при співпраці Віктора Китаєстого, тодішнього Голови Товариства Українських Бандуристів. Протягом 20 років понад 150 осіб пройшло через Ансамбль Бандуристів імени Гната Хоткевича, де вони навчалися гри на бандурі, в середньому п'ять-шість років, а деякі десять років і більше. Наприкінці кожного навчального року керівництво Ансамблю видає у формі журналу детальний звіт із проробленої праці, під назвою — „Наші Виступи“. З ініціативи Петра і Валентини Родаків, починаючи 1966 року, відбувалися літні табори бандуристів, під патронатом Капелі Бандуристів імени Тараса Шевченка. Ці табори спричинилися до заснування і розвитку інших молодечих ансамблів бандуристів у Канаді, наприклад, у Торонті, в Сейнт Кетринсі та в Саскатуні“ — сказав Петро Родак.

На ювілеї Школа Гри на Бандурі, під керівництвом Петра Бориса виконала три пісні: „Взяв би я бандуру“, сольо — Іван Кудлач „Ой чий то кінь стоїть?“, і „Кобзарський Танець“. Роман Демедя виконав слово на бандурі — „Фантазію на українські теми“, „Аве Марія“ і „Гайдук“. Валентина Родак подякувала бандуристам і мистецькому керівникові Петрові Борисові за участь у концерті, а бандуристки Катерина і Олена Кошарні вручили кожному учаснику „Інструментальні Твори Григорія Китаєстого“ — збірку, що її видало Товариство Українських Бандуристів, коштами Одумівського Ансамблю Бандуристів імени Гната Хоткевича.

Валя Шандел вручила Валентині Родак китицю квітів від теперішніх бандуристів Ансамблю, як вияв подяки і любови за її працю з молоддю. Вік-

тор Кошарний, в імені Фундації Івана Багряного, подарував Ансамблеві — „Живі Струни“ — книжку Уласа Самчука про Капелю Бандуристів імени Тараса Шевченка; Василь Тимошенко, в імені Головної Ради Коша Виховників ОДУМ-у в Канаді привітав Ансамбль з ювілеєм та передав чек у сумі 300 доларів — на потреби Ансамблю; від Головної Управи ТОП, Катерина Щербань привітала Ансамбль з ювілеєм та склала пожертви на Ансамбль від Головної Управи ТОП і від себе.

Професор Володимир Шелест, привітавши Ансамбль, подав свої думки і цитати знаменитих людей про українську пісню і бандуру. „...Дослідники вважають, що пам'ять Українського Народу зберегла двісті тисяч українських пісень.

Адам Міцкевич — „Українські простори — це столиця ліричної поезії. Звідси пісні невідомих поетів поширювалися часто по всій Слов'янщині“.

Фрідріх Боденштедт, німецький поет 19 століття, який переклав збірку українських пісень німецькою мовою (Берлін, 1845) — „На жодній іншій землі дерево народної поезії не дало таких великих плодів, ніде геній народу у своєму здоровому розумі не втілювався так, як у піснях Українського Народу“.

Ветрослав Ялич, хорватський філолог-славіст — „Якщо вважати поезію за історію людських сердець, то такою є красива і найбагатша задушевна поезія українців“.

Максим Горький — „Народна поезія України — апофеоз краси“.

Михайло Стельмах, письменник — „Терпкими соками суворої і величної історії, волелюбністю народного серця і незмірною любов'ю до рідної, навпіл засіяної дерном і кров'ю землі вирощена українська дума. Не в затишку біля домашнього вогнища, а на сплюндрованих вогнем і мечем поселеннях, не під дзвін золотої бджоли, а під гадючий посвист петлі татарського ординця і під зловісний блиск турецького ятагана народжувався наш героїчний епос. Отже, на сторожі свого національного буття народ поставив пісню — вогнений сплив слова і мелодії.“

Пісня і бандура нерозривно зв'язані з українською національною долею. Вони споконвіку йдуть слідом за українськими людьми. Де б не перебували українці, там появляється бандура і пісня, появляється майстри — бандуристи, які своїм мистецтвом піднімають, возвеличують національну субстанцію, мобілізують українські духові сили на щось велике і святе. Слухаючи бандуристів, ми зауважуємо, що це не тільки музика і пісня, а якийсь глибокий національним змістом національний ритуал, який неможливо пояснити словами, бо він сприймається тільки душею“, сказав на закінчення професор В. Шелест.

На ювілей одумівського ансамблю надійшло багато писемних і усних привітів. Подаємо в цьому числі журналу два привіти.

Кервінику Ансамблю бандуристів ім. Г. Хоткевича — Валентині В. Родак.

З нагоди відзначення 20-ї роковини праці Ансамблю, Крайова управа УРДП в Канаді призначила Вам пожертву в сумі п'ятдесят доларів. Управа Крайового комітету в Канаді і на далі буде підтримувати, як морально так і матеріально Ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича.

В. Кошарний — голова
В. К. Літвінов — секретар

Вельмишановні присутні!

Від ім. журналу „Молода Україна“ вітаю членів Ансамблю бандуристів ім. Г. Хоткевича з її керівником Валентиною Родак з їх святом — 20-тиліттям існування ансамблю.

За 20 років ансамбль мав багато успіхів, була пророблена колосальна робота. Головним двигуном на протязі всіх 20-ти років була невтомним керівником ансамблю Валентина Родак. Другий теж важливий двигун був Петро Родак. В допомозі їм були десятки одумівців молодших і батьків топівців. Ансамбль перейшов численні стадії розвитку. Здобув багато успіхів. Було чимало розчарувань. За 20 років виросло нове покоління. Честь і слава керівникові ансамблю та всім заступникам і інструкторам колишнім і теперішнім. Ви зробили великий шмат праці. Ви піднесли наш національний інструмент-бандуру в Торонто і поза Торонтом на високий рівень.

Бажанням спіробітників журналу „Молода Україна“ є, щоб всі теперішні і колишні члени ансамблю, що грають тепер і, що гр или 5, 10, 15 і 20 років тому знову зійшлися і у 1988 році на 1000-ліття хрещення України знову заграли разом, щоб їх могутній спів і дзвін бандур на радієвих хвилях полинув в Україну до Києва, туди де 1000 років тому св. Володимир охрестив наших прабаб'яків і праматерів.

Леонід Ліщина — редактор журналу „М.У.“

Продовження допису про ювілей Одумівського Ансамблю Бандуристів імени Гната Хоткевича читайте в наступнім числі „Молодої України“.

**ПРИЄДНАЙТЕ хоч ОДНОГО члена
до ОДУМ-у!**

П.Ш.

ПОЕТ ВІЧНОЖИВОГО ВОГНЮ ПРАВДИ

Наприкінці вересня і напочатку жовтня ц.р. Олександр Де, поет, філософ, письменник, драматург і журналіст, який проживає в Англії, відвідав багато міст у Канаді й Америці й у багатьох із тих міст, а саме: — у Вікторії, Б.К., в Едмонтоні, в Тандер Бей, у Торонто, в Нью-Йорку та у Вашингтоні — він виступав на своїх літературних вечорах під назвою — „Київський Вечір із Олександром Де“ може тому, що у першій частині програми вечора він читав свою поему про Київ „Пристань Любови“, а одночасно насвітлювалися діaposитиви з Києва, і до того ж — він народився на Київщині.

Його подорож по Канаді та США організувала Омега Концертна Агенція.

Першу частину програми свого вечора Олександр Де закінчив мистецьким читанням під музику свого вірша „Моя Мама“. Його виконання справило глибоке враження на присутніх, а декого довело до сліз.

Друга половина вечора, після короткої перерви, почалася музикою „Ой не ходи, Грицю...“, і Олександр Де нагадав нам, що цю пісню створила народня піснярка Маруся Чурай. У її пам'ять він прочитав свою поему „Маруся Чурай“. Олександр Де сказав кілька слів про поетів та їхні завдання колись, а особливо в цей час.

— Із давних давен піснярі, кобзарі, поети та співці збуджували народ словом і піснею до динамічного поступу. Вони завжди розгортали крилля своєї уяви і злітали в передчаси. Вони завжди були передвісниками нових епох. Вони були двигуном динамічної еволюції людства!

„У новітній історії нашої Батьківщини під співи „Заповіту“ Т. Шевченка, під кличі Л. Українки та Ів. Франка відбулася Українська Національна Революція, яка збудила наш народ від довгорічного сну. Відтоді Національне Відродження не сповільнилося ані моренням голодом нашого народу, ані знищенням квіту нації розстрілами та вивезенням за межі України, ані русифікацією. РУХ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ ПУЛЬСУЄ, ЯК ВІЧНЕ ДжЕРЕЛО! Про це свідчать Мордовські табори переповнені українськими борцями за свободу та людські права; про це свідчать вбивства КеГеБистами знаних і незнаних тисяч Симоненків, Ал Горських, Івасюків.

„Маруся Чурай“, наша народня піснярка, яка народилася 362 роки тому, не мала такого завдання, як має поет-співець нашого часу: БИТИ НА СПОЛОХ У НАЙГОЛОСНІШІ ДЗВОНИ! Під маршеві пісні піснярок і піснярів, під голосні заклики поетес і поетів минулого він — поет нашої доби мусить іти на зустріч 21-го століття і вести за собою тих відважних і вірних дочок і синів України, які не вмють гнути свого хребта під тягарем

Бл. п. Дмитро Співак

У ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ

Вже чотири роки, як відійшов у вічність наш незабутній син Дмитро. Він залишив нас 30-го січня 1983 року. Залишив двох синів Дмитрика і Михайлика і дружину Олю, брата, дідів, бабів, дядьків, тіток і всю родину, яку він дуже любив. Залишили нам рану на ціле життя. Замість квітів складаємо 200 дол. на „Молоду Україну“.

Батьки Оля і Микола

часу, які вірні своїм Мамі й Татові, і які вірять, що ЧАС ПО НАШІЙ СТОРОНІ: Україна буде НЕЗАЛЕЖНА, СОБОРНА і ДЕМОКРАТИЧНА, і свідками цієї події, якщо не ви, — будуть ваші діти!“

„Я хочу свободи дня всіх людей на нашій землі. Я хочу, щоби всі люди на світі по-братерському всталися межи собою і щоби не було перешкод для кожної Людини вільно висловлюватися, писати та друкувати, щоби нікому не заборонялися ЛЮДСЬКІ ПРАВА, і нічия гідність не була принижена. Жаль, що такий час ще не є із нами. Навіть у цю хвилину люди вмирають у боротьбі проти окупанта їхніх країн, у боротьбі за рівні права на своїх прадідівських землях, у боротьбі за свободу. На світі ще панує приниження гідності Людини, заборона людських прав, морення голодом мільйонів людей Центральної Африки та інших країн. На нашій землі у цю хвилину є ще більше мільйона дітей від трьох до п'ятнадцяти років прикутих ланцюгами до стільців на місці їхньої праці та постійно замкнених у фабриках південної Азії, і які продають дешеві копії виробів і навіть компютерів, які ми охоче купуємо!“

НЕЗАЛЕЖНУ ДУМКУ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ПІД

СТІНОЮ ЗНЕВАГИ!

А що в СРСР роблять із українцями, які хочуть вільно висловлюватися?

Росія голодом виморила, розстрілювала по тюрмах, знищила по таборах примусової праці понад двадцять мільйонів українців... А **СКІЛЬКОМ МІЛЬЙОНАМ НЕ ДАНО НАГОДИ НАРОДИТИСЯ?!**

Болить... Дуже болить!...
Зла у сльозах не втопити!

Як же позбутися зла?

На хвилях революції та воєн на верх впливають ті, які ховаються за плечима відважних. І завжди жертвами є молодь, квіт народів.

Починаємо нашу боротьбу вільним словом, мобілізацією людської опінії всіх народів світу. Вільне слово народжується із людської гідності і заставляє людину боронити своє право на вільне життя і на вільний розвій свого хисту“.

Ми, вільні українці, щохвилини мусимо бити на сполох у голосні дзвони: постійно нагадувати всім про бруталність російської окупації України, про жертви організованого голоду, про розстріли по тюрмах і таборах, про русифікацію, про хемічне і радіоактивне затруєння людей нашої землі. І це отруєння вже переливається поза колючі драти Тюрми Народів, поза Берлінську Стіну Сорому на поля і тіло людей вільного світу.

Найменше приниження людської гідності є чорною плямою на серці, душі та розумові всього людства!

Першими жертвами Чорнобильської трагедії стали молоді українські пожежники міста Прип'ять. У кожному місті моєї зупинки в Канаді й в Америці я саджу дуба, при яким на камені буде вмурована меморіяльна таблиця із їхніми іменами —

- ВІКТОР КІБЕНЮК**
- ВОЛОДИМИР ПРАВИК**
- МИКОЛА ВАЩАК**
- ВОЛОДИМИР ТИЩУРА**
- ВАСИЛЬ ІГНАТЕНКО**

Це також буде монументом-пересторогою для всіх людей вільного світу, що радіоактивне забруднення через безвідповідальність тих, які будують атомові реактори, або тих, які планують атомову війну є смертельною небезпекою для всього людства нашої Землі“.

Отож, крім свого літературно-художнього вечора, Олександр ДЕ посадив дуби у пам'ять першим жертвам Чорнобильської трагедії — у Вашингтоні, при Українському Католицькому Крайовому Соборі Пресвятої Родина, та при Українській Православній Церкві Св. Апостола Андрія Первозванного, і передав українським громадам дуба для посадки у Вікторії при Українській Православній Церкві Св. Григорія, в Едмонтоні — на Українському Селі, в Тандер Бей — у Парку Дружби, в Торонто — на оселі Київ, і у Філядельфії — біля Українського Культурного Центру.

21-го жовтня Олександр ДЕ повернувся до Англії.

КРЕДИТОВА СПІЛКА "СОЮЗ" — ПОВНІСТЮ ДО ВАШИХ ПОСЛУГ

Запрошуємо Вас познайомитись із нашими фінансовими послугами і вибрати одну з них яка буде найбільше вигідна Вам. Чекові конта, ощадничі конта, Р.Р. С.П., Р.Г.О.С.П. (на закуп першої хати), різні позики, грошові перекази, чеки для подорожуючих, і багато більше. Ваша Кредитова Спілка має великий вибір фінансових послуг щоб задоволити Вашу потребу. Розраховуйте на нас із повним довір'ям на позики із найнижчими відсотками і дорадчу обслугову. Ми є Кредитова Спілка "СОЮЗ" яка є повністю до Ваших послуг. Звертайтеся до нас за всіма Вашими фінансовими потребами.

2299 Bloor St. West
Toronto, Ontario M6S 1P1 Toronto, Ontario M5T 2S6
Tel. 763-5575

406 Bathurst St.
Toronto, Ontario M5T 2S6
Tel. 363-3994

9:30 ам-6:00 рм	Понеділок	12 noon-5:00 рм
9:30 ам-6:00 рм	Вівторок	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-6:00 рм	Середа	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-8:00 рм	Четвер	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-8:00 рм	П'ятниця	10:00 ам-7:00 рм
9:00 ам-3:00 рм	Субота	9:00 ам-3:00 рм

ЧИ ВАШІ ДІТИ та діти Ваших друзів є членами ОДУМ-у?

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ ІВАН ПЕТРОВИЧ НОСОВЕНКО

В Ошаві 3-го січня 1987 року помер світлої пам'яті Іван Петрович Носовенко. Похорон відбувся 8 січня в Церкві святого Івана. Чин похорону відслужив отець протоіерей Євген Левицький. Поховали покійного на цвинтарі св. Володимира й Ольги, біля Ошави.

Бл. п. Іван Петрович Носовенко народився 6-го квітня 1911 року в селі Кам'янка, Ізюмського району на Харківщині в родині селян.

Закінчивши 4-ту класу неповної середньої школи, змушений був іти на заробітки в шахти Донбасу — Щербинівку, бо на батька, який не хотів іти в колгосп, наклали такий податок, що він не міг його заплатити і за це їм грозили розкуркуленням.

Батьки покійного, взнавши від сусідів, що їх завтра будуть розкуркулювати і вивозити на Сибір, втекли вночі на Донбас, залишивши молодого сина Олексія, якому було лише 15-ть років, дома на господарстві.

Не знаючи, що дома діється покійний Іван діставши відпуску з роботи, вернувся в той самий день додому, а там уже на нього чекали місцеві активісти. Вони накинулись на нього як зграя скажених собак і забрали мішок борошна, що він купив за тяжко зароблені в копальнях Щербинівки гроші.

З обуренням брата Іван та Олексій кинулись в бійку, але марні були їх старання. Їх обох тяжко побили пов'язали і повели зв'язаних в Ізюмську тюрму.

В Ізюмі молодшого брата Олексія, як неповнолітнього, випустили, а бл. п. Івана засудили на 2 роки примусових робіт — будови Соціалізму. Під час етапу Іванові пощастило втекти і він рік переховувався у свого рідного дядька Антона. Дядько йому зміг виробити папери, з якими він знову зміг поїхати на Донбас і влаштуватися на роботу в копальні, де й робив, аж до призиву в армію.

Тут від покійного зажадали посвідку від сільуправи. Виявилось, що в нього батьки розкуркулені і що він не „благонадійний“. Забрали бл. п. Івана в строй-батальйон і послали аж на Сибір, де він бачив голод, холод, знущання над душею і ті-

лом, але витримав усі наруги сталінських сатрапів і після трьох років повернувся додому.

В 1935 році оженився з Мотрею Носов, в 1937 році народилась у них донька Тамара а в 1939 році син Микола.

Друга світова війна застала їх в селі його мами в Богородичному, де його й призвали в регулярну армію в 1941 році.

Під Києвом, у Перятині, він попав у полон, але тому, що він зумів затримати військовий квиток і переодягнутись у цивільну одягу, німці пустили його додому, і він незабаром прийшов до своєї родини.

Не було спокою від війни в Ізюмським районі. Фронт переходив через річку Дінець декілька разів. Партизани були в лісі на східньому березі Дінця.

Німці в 1942 році коло фронту виарештували все чоловіче населення, від 15 до 70 років, щоб, мовляв, не підтримували партизанів.

Забрали також і батька покійного — Петра Носовенка, який занедужав у лабетах другого, не менш жорстокого, німецького окупанта. Знесиленого і хворого, його випустили німці на прохання родини, а через три дні, він помер.

У 1943 році заграва війни насунулася знову ближче до Кам'янки. Іванові треба було знову покидати свою Батьківщину.

Вихопивши дітей Тamarу і Миколу з під самого фронту, Іван з дружиною Мотрею подався на захід, і опинився в Німеччині коло Гановеру, де вони з дружиною працювали в фермера, та де їх застала капітуляція Німеччини.

Були в таборі ім. Лисенка аж до 1947 року, після чого виїхали до Англії, а пізніше до Канади в 1952 році.

В Канаді спочатку працювали в фермера, а пізніше на своїй власній фермі.

Продавши ферму в кінці 1977 року, переїхали до Ошави, де й жили ці останні 10-ть років.

Бл. п. покійний був свідомий, прямий і щирий українець — патріот. Він глибоко ненавидів комуністів, передплачував багато українських часописів і журналів слухав радіо-передачі на всіх станціях, що міг зловити, цікавився політичним життям і був жертвеним на українські національні справи.

Він висловлював свою думку прямо відверто а часом навіть гостро.

В свій час він мав багато друзів, любив співати сумні пісні і грав на гармонії, а також розповідав про свої життєві пригоди.

Відійшов від нас покійний, раптово і несподівано на 76-му році свого життя. У лікарні побув лише 7 днів, після зламання трьох ребер. Повернувшись додому, на другий день помер.

Він залишив у смутку свою дружину Мотрею дочку Тamarу, сина Миколу, зятя Гр. Неліпу, невістку Віру, онуків Аніту, Миколу, Наталку, Петра, Жова і правнука Тоні — Майкеля, і сестру в Україні.

Нехай канадська земля буде йому легкою.

ПРОПАМ'ЯТНИЙ ФОНД ІМЕНІ ПЕТРА І ОЛЬГИ НЕЛІПІВ

Брати Неліпи — Василь і Григорій — заснували фонд при „Молодій Україні“, у пам'ять своїх батьків, світлої пам'яті Петра й Ольги Неліпів, які відійшли у вічність 1985 року. Цей фонд має бути непорушним, а відсотки з нього будуть призначатися на винагороди українській молоді, за визначну діяльність у різних галузях українського життя.

Редакційна колегія журналу матиме за свій обов'язок винагороджувати одумівок і одумівців за успіхи у навчанні, в гуртках самодіяльності, за визначну організаційну працю та за успіхи у спорті — на рекомендацію філій ОДУМ-у.

Фонд нараховує \$6,500.00. Склали:

Сини — Василь і Григорій Неліпи з родинами	\$5,000.00
Василь і Людмила Неліпи (У першу річницю смерті батьків)	\$1,000.00
Іван і Мотря Носовенки	\$400.00
Юрій і Олена Лисик у пам'ять своїх батьків	\$100.00

КОНКУРС НА СТАТТІ ПРО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ В 1930-их РОКАХ

Щоб одумівська і прихильна до ОДУМ-у молодь ближче познайомилась з життям українського народу в Україні в 1930-их роках, проголошуємо конкурс на найкраще написані статті. Статті мають бути 500 до 2000 слів і мають бути подані джерела. Також мають бути залучені копії уривків важливіших джерел. Мова може бути неукраїнська, але переможець тоді отримає тільки половину призначеної нагороди.

Нагороди будуть такі:

	14-17 років	18-30 років
Перша	\$200	\$300
Друга	\$140	\$200
Третя	\$80	\$100

Нагороди є з фонду пам'яті Катерини Мороз. Цей фонд в сумі 10,000 дол. створили чоловік покійної Григорій Мороз і родина.

Жюрі робитиме рішення про зміст, вживання нових джерел і загальну вартість статей. Статті мають бути надіслані на адресу журналу „Молодої України“ до 31-го грудня 1987 р.

Центральний Комітет ОДУМ-у

КОНКУРС 1987

Щоб заохотити одумівську молодь писати до свого журналу оповідання, статті, поезії, проголошуємо конкурс на найкраще написані твори українською мовою. Нагороди будуть такі:

1-ша:	\$ 200.00	2-га:	\$ 150.00
3-тя:	\$ 125.00	4-та:	\$ 100.00
5-та:	\$ 60.00	6-та:	\$ 50.00
		7-ма:	\$40.00

Жюрі робитиме рішення про належний мистецький рівень і загальну вартість поданих на конкурс творів.

Твори мають бути надіслані на адресу журналу „Молода Україна“ до 31-го грудня 1987 року, під псевдонімом, а прізвище з псевдонімом мають бути подані в окремій конверті.

Нагороди є з відсотків нерухомого фонду журналу „Молода Україна“. Цей фонд започаткували Федір і Надія Бойко в 1982 році. Тепер він нараховує 7,818 дол. що склали:

\$4,006.00	Федір і Надія Бойко
\$1,000.00	Андрій Степанченко
По \$500.00	Головна Управа ТОП-у Канади, Ярослав і Тетяна Романишини, Іван Дубилко
\$201.00	Головна Рада СВ ОДУМ-у Канади
\$200.00	Колишня філія ТОП-у в Монреалі
\$121.00	Андрій Степовий
\$100.00	УРДП в Монреалі
\$85.00	Василь Шимко,
\$50.00	Іван Даценко,
\$30.00	Дмитро Кірев
\$25.00	Родина Л. Мазурець,
	Ніна Яців.

Відсотки з фонду будуть річно призначатися молодим авторам.

Чеки просимо виписувати на «Moloda Ukraina». На пожертви будуть видані поквітування для звільнення від доходного податку.

Центральний Комітет ОДУМ-у

ЖЕРТВОДАВЦІ НА РАДІОПРОГРАМУ «МОЛОДА УКРАЇНА» В ТОРОНТО

(за жовтень, листопад і грудень 1986 р.)

Олександра Поляківська (у 2-гу річницю упокоїння св. П. Євгенії Тур)	\$25.00
Катерина і Богдан Мусії	\$40.00
Анна і Стефан Тимофії	\$50.00
Тамара і Григорій Неліпи (Вітбі, Онт.)	\$50.00
Тамара і Григорій Неліпи (у річницю смерті св. п. Ольги Неліпи)	\$50.00

РІЧНІ ЗБОРИ ОСЕЛІ УКРАЇНА

Збори відбудуться в неділю 22 лютого о 2-й год. по обіді на оселі „Україна“, Дорчестер, Онт. Присутність всіх членів обов'язкова. О 1-й годині спільний товариський обід для членів та гостей.

Іван Данильченко
1-ший заст. голови та організ. рефер. Корпорації

Анна Семенген **\$50.00**
(у другу річницю смерти дорогого чоловіка св. п. Петра Семенгена який упокоївся 16.12.1984)

Марія і Олексій Макаренки **\$100.00**
(ст. Катеринс)

З НАГОДИ СВЯТА РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Ліна і Павло Дрозди **\$60.00**
Катерина Щербань **\$20.00**
Віра і Андрій Ліщини **\$20.00**
Катерина і Богдан Мусії **\$25.00**
Ніна Козій **\$25.00**
Олександр Кумпан **\$25.00**

...бажаю Вам; як керівникові, Вашій дружині Валентині та всім дикторам передачі всього найкращого і веселих Різдвяних свят!

Іван Гловацький **\$35.00**
...бажаю Вам, Вашій родині, співпрацівникам і слухачам, веселих свят, доброго здоров'я і щасливого нового року.

Марта Савченко **\$50.00**
...прошу прийняти мою коляду на радіопередачу „М.У.“

За фінансову підтримку всім щиро дякуємо.
Головна Виховна Рада Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді

Віра ВОРСКЛО

СВЯТ-ВЕЧІР

У небі зірки колядують сьогодні.
Ой, леле,! Ой, леле! Таж діти голодні,
І темно у хаті і нічим світити.
— Дай хліба нам, мамо, — розплакались

діти.

— Цитуйте, не плачте! Сьогодні в нас свято
Свят-вечір приходить до кожного в хату.
Діти притихли і слухають нишком
Спомини мами про свята колишні:

Leo Sokolowski

ЛЕВКО СОКОЛОВСЬКИЙ

запрошує Вас оглянути нові моделі автомобілів марки GENERAL MOTORS у фірмі OLD MILL PONTIAC — BUICK. Маючи великий досвід в автомобільних справах, він допоможе Вам купити або взяти на винайм нове чи вживане авто, по добрій ціні. Тел. 766-2443.

OLD MILL

PONTIAC-BUICK

OLD MILL PONTIAC-BUICK LIMITED

2500 BLOOR ST. W., TORONTO 766-2443

— Бувало, нам дядько приносив горіхи,
А тітка приносила бубликів в'язку...

І мати замовкла, а дівчина тихо
Сказала: „Розкажуй ще далі цю казку!“

— Бувало, йдемо по селу з колядою
Одягнені тепло з мішком і зіздою,
Надворі так гарно, сніжить пороша...

Співаєм. Дують нам гостинці і гроші.
Христа прославляти на сні у яслах.
Яка була радість! Яке було щастя!

І хлопчик промовив: „Чому ж ми голодні?
То, мабуть, Христос не родився сьогодні“.

І дівчинка скиглить: „Так хочеться їсти“.
І мати не знає, що їм відповісти.

— Чи можна до вас? — чують голос
у дверях, —

Ось я принесла вам святочну вечерю:
Узвар і кутю, і хліба окраець,

І сала шматок передав для вас заець,
І свічку для вас не забув передати,

Щоб ви не сиділи напотемки в хаті.
Сусідка поставила вузлик на лаву —

І світло в хатині умить засіяло.
І дітям це чудом предивним здалось:

— Сьогодні, насправді, родився Христос!

MOLODA UKRAINA

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Ціна 1.50 дол.
в США і Канаді

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ — ВІДДІЛ У ТОРОНТІ

Запрошує українське громадянство на ювілейний концерт з приводу

75-ЛІТТЯ ПРОФЕСОРА ВАЛЕРІЯ РЕВУЦЬКОГО

— заслуженого українського діяча і театрознавця.

Концерт відбудеться в аудиторії Школи Вест Парк при 1515 Блур вулиця захід
(на перехресті з вулицею Дандес), в Торонті, в неділю 22 лютого 1987 року,
початок о 4-тій годині по пол.

У програмі участь беруть:

магістер Аріядна Стебельська — доповідь;

піаністка Таня Ткаченко — виконає твори композитора Левка Ревуцького, дядька ювілянта;

Театр „Заграва“ — поставить 1 дію п'єси М. Гоголя „Одруження“;

Окремий виступ артистів: Ніни Теліжин, Юрія Бельського і Володимира Довганюка;

Слово від Братства Українських Дивізійників: д-р. Остап Сокольський;

Слово Ювілянта.

На Ювілейний Вечір Валерія Ревуцького запрошуємо всю українську громаду
своєю участю вшанувати заслуженого українського вченого і діяча культури.

Квитки вступу по \$8.00. — продаються у книгарнях: АРКА-КВІН та в АРКА-ЗАХІД.

Весь чистий прибуток із концерту призначений на оборону доброго українського імені.

“UKRAINA” VACATION RESORT INC.

“УКРАЇНА” ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Board of Directors: P. O. Box 1716, Stn. “A”, London, Ont., Canada N6A 5H9

Resort: R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 455-9939 (519) 453-6130

ОСЕЛЯ

ОДУМ-у

Оселя розташована на окраїні м. Лондону, Онт., Канада. На оселі відбуваються Курси Виховників ОДУМ-у, Відпочинково-Виховні Табори Ю-ОДУМ-у, Спортові Табори ОДУМ-у, Кобзарські Табори ОДУМ-у, одумівські зустрічі, з'їзди, конференції, пікніки та різноманітні імпрези. Залі оселі, з модерним кухонним устаткуванням та зі смачними українськими стравами приміщують 800 осіб, включно з новопобудованою залею „Полтава“, і надаються на різні імпрези. На оселі також є модерний будинок для таборування, який приміщує 50 дітей, великий модерний басейн та інші будинки. Оселею керує Рада Директорів. Голова — М. Співак. Зацікавлених прошу писати або телефонувати на повище подану адресу. При нагоді відвідайте оселю, а ми будемо сердечно вітати Вас.

Інформує І. ДАНИЛЬЧЕНКО — заст. голови та орг. референт